47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 847 • Կ. ՊՈԼԻՍ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 31 ՄԱՐՏ/ 13 ԱՊՐԻԼ 1904 26 ՄՈՒՇԱՐՐԷՄ 1322 — 31 ՄԱՐԹ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաղ Ալի Մասաէ-ի, 38

Խմբագրութեան ու պէտք եղած գրութիւններ ետ լեն սրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱԹԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه بوی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس فریر
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԱԼԻՔԱՆՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմանները։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Հրատարակելով ռումանացի ազգարհանրակ գրագիտունիին՝ Տիկին Սմարայի յատկապէս «Մանզումէ»ի համար գրած յօդուածը, անհրաժեշտ նկատեցինք հակիրճ կենսագրականով մ'ալ ծանօթացնել զայն մեր ընթերցողներուն։ Մանզումէի համար մասնաւոր պատիւ մըն է անշուշտ որ տիկնոջ Տիկինը բարեհաճեցաւ իր գնահատութեան նախախայրիին միայն Հայաբերքիս ընծայել, Պոլիս այցելութեանը առիթով։

ՋԱՏԻԿԸ ՀԱՅՈՑ ՄԷՋ

Կեանքիս ամէնէն գեղեցիկ օրերէն մին պիտի մնայ անշուշտ խպառ Զատկական տօնին օրը՝ զոր անցուցի Գում Գարբ, Հայոց Պատրիարքանիստ Մայր եկեղեցիին շրջափակին մէջ, Տեառն Մերոյ հրաչափառ Յարութեան առթիւ։

Առտուն կանուխ օգը չատ գէշ էր, և ես այլ եւս չէի յուսար թէ պիտի կրնամ պանդոկէս դուրս ելլել հոգեկան հաճոյք մը վայելելու համար։ Ուստի որոշումս տուի։ Ս. Տօնը պիտի անցընէի պանդոկիս սենեակին չորս պատերուն մէջ փակուած։

Մէ՛ղք, կ'ըսէի ինքնիրենս, քրիստոնէութեան ամէնէն մեծ տօնին առթած հոգեւոր բերկրանքը չըմտրուիներ նոյն իսկ Տեառն մերոյ տաճարին մէջ, ասիկա անկարելի էր ինծի համար։

Օգին անհարթութիւններուն առիւ դիւրաւ համակերպող կին մը չեմ ես, — նիւթական կեանքի անհարթութիւններուն չա՛տ իսկ պարտաւորուեցայ համակերպիլ, — և իսկոյն ցասկեցի անկողնէս և շուտ անցայ Պոլսոյ կողմը, ուր Նստայ երկաթուղին երթալու համար Գում Գարբ, հայկական ծէսով Զատկական տօնը տեսնելու անհուն բաղձանքով մը, ինչպէս երկու օր առաջ տեսած էի Ֆէնէրի Յունաց Պատրիարքանիստ եկեղեցիին մէջ։ Կը փափաքէի բաղդատութիւն մը ընել և տարբերութիւնը տեսնել այս ուղղափառ եկեղեցիներուն ծէսերուն և արարողութեանց։

Ասկէց առաջ չատ անգամներ չատ բաներ իմացած էի հայկական ծէսին և արարողութեանց վեհ չքեղութեան մասին, և Զատկական տօնէն զատ ուրիշ ո՞ր օր աւելի նպաստաւոր էր անձամբ հանդիսատես ըլլալու համար այդ քրիստոնէական մեծ Եկեղեցիին հոգեզուարթ և զմայլելի արարողութեանց։

Ե՛ս, հէք փոքրիկ ծիծեռնա՛կս, որ բնիկ երկրիս Ռումանիոյ միգապատ երկինքէն ոլանալով արշաւած էի արեւելքի այս լուսաշատ և ծաղկազարդ երկիրը, որուն հոյակապ մայրաքաղաքը պարծանքն է վեհագի Օսմանցիներուն, կը փափաքէի հոգեւոր խաղաղութեան և հանդարտութեան ոստի մը վրայ թառիլ ու խոկալ, Տեառն Մերոյ Տնօրինութեան այս փառաւոր օրուան մէջ։

Մութ վակտին խորէն աչքերս կը լողային կապարագոյն երկնքի մը և խառով ծովու մը միջեւ։ Շատ տխուր էի։

* * *

Հայոց եկեղեցին մտնելով բոլորովին հիացայ։ Անկարագրելի է այդ պահուն իմ բովանդակ էութիւնս հոգեւորապէս ցնցող տպաւորութիւնը։ Հազարաւոր հաւատացեալներ, ոմանք ծնրադիր, ոմանք բազկատարած, ամենքն ալ կրօնքի հիացման խանդավառութեան մը ծոցին մէջ պարուրուած, սիրուն դէմքերը բարձրացած, գեղեցիկ աչուկները սեւեռած Խորանին կողմը դէպ ի Քրիկիչ Աստուածը, որ անթիւ անհամար ճառագայթարձակ ջահերու և լոյսերու փառապսակի մը մէջ կը ճաճանչէր, արփիափայլ կը շողար, հո՛ն Աւագ Խորանին վրայ իբրեւ թէ Դրախտին ասուածացման պատկերի մը մէջ։

Դպրաց դասը՝ ձայնակցութեամբ հարիւրաւոր մելոդաչնակ, սուր, քաղցրանուագ մանուկներու, կ'երգէր Յարութեան վսեմ Շարականը. տասնի չափ քահանաներ արդարու քահանայապետական ճոխութեան մը յայտարար տարազներ հագած, նկարչի շուրջառներ՝ ազնիւ Դամասկեան կաւէ, գոգցես դիւթական ղղթայ մը կը կազմէին սրբարանին շուրջ։ Խունկի և զմուռսի ամպեր յորդառատ կուտակմամբ կը վերանային դէպի երկինք, ճի՛շտ հոգեացած էակներու, կրօնքի տենդով այրած հոգիներու հեծեծանքներու պէս. մինչ, այս պատկառելի դրուագին մէջտեղը, իր պարթեւական հասակով և պատկառելի կերպարանքով Ս. Պատրիարքը հաւատացելոց երամին վրայ կը ցանցընէր Անմահ Հօր Աստուծոյ օրհնութիւնը։

Այս վսեմ պահուն մոռցայ թէ երկրի վրայ կ'ապրէի։

* * *

Պահ մը վերջը, պատիւ ունենալով հրաւիրուելու Ն. Բ. Սրբազնութեան պաշտօնական բնակարանը, խօսակից եղայ Պատրիարքարանի զանազան ասիճանաւորներուն հետ, պատեհութիւն ունեցայ հաստատելու թէ, եկեղեցիին մէջ ինծի հիացում ազդող այն գեղեցիկ դէմքերը հաւատարիմ արտայայտութիւնն էին մտքի նրբութեան և հոգիի մաքրութեան, զոր յատկանիշը նկատեցի հայ եկեղեցականներուն։

Հոգեւոր մեծ պատիւ մըն է այս եկեղեցիին համար այն անխախտ հաւատարմութիւնը, զոր ցոյց տուած է միշտ առանց այլայլութեան, պահելով պահպանելով իր սրբազան նախնեաց կրօնական ու հոգեւոր բոլոր աւանդութիւնները, որոնք նո՛ւն են այս եկեղեցիին բոլոր հաւատացեալներուն մէջ, ամէն տեղ առ հաւասարակ։

ՍՄԱՐԱ.

Կ. Պոլիս, 28 մարտ 1904

ՏԻԿԻՆ Ս. ԿԷՕՐԿԻՈՒ

ՍՄԱՐԱ

Հրապարակագիր եւ Պուքրէսի խաղաղասիրական միաբանութեան դերեցիկուհի

Ռումանիոյ կիները հմայիչ ծածկանուններու գաղտնիքը ունին։ Շնորհալի թագուհի մը Քարմէն Սիլվա անունը կ'առնէ որ այնքան լաւ կը պատշաճի բանաստեղծուհիի մը։ Գրականութեան, միտքի և սրտի կիներ են նաեւ անոնք, որ կը ստորագրեն Էլէն Վաքարէսքօ և Սմարա։

Ճշմարիտ չէ՞ որ ընկերային գեղեցիկ հարցերու մէջ կիները ի յայտ կը բերեն ցայտուն շեշտեր և կը հանին մտաւորական բարձրութեան մը, որոնք միա՛յն պիտի բաւէին մեր հիացումը արժեցնելու։

Գրագէտ կինը գրեթէ միշտ իր սիրտովը կը գրէ։ Ինքզինքը կը դնէ մտաւորական շարժման մը գլուխը. չդադրիր միեւնոյն ժամանակ ըլլալէ քաջարի գրիչ մը, և գիտէ նաեւ ծառայել բովանդակ մարդկութեան։

Այսպէս է ահա Տիկին Ս. Կէօրկիու (Սմարա)։ Մնած է Ռումանիոյ Նախկին մայրաքաղաքին Թարկովիսթայի մէջ։ Ազգիկնութեան անունն էր Օր. Անտրօնէսքու։ Շառաւիղն է աւատառու ազնուական ընտանիքի մը որուն նախնայրը Վալաքիոյ մեծ իշխաններէն մէկն էր։

Պուքրէշի մէջ ստացած ուսումը ուղղելով կատարելագործել Բարլէի, Հռոմի, Պէրլինի մէջ և այլուր, այսպէս փոխադարձաբար իրար զօդեց Արեւելքի հմայքը՝ Արեւմտքի նոր մտքին։

1881ին մօտ սկսաւ գրել և այդ օրէն ի յայտ բերաւ բեղուն տաղանդի մը ձիրքերը։ Ռումանական Աթէնէօմին մէջ հրապարակախօս եղաւ, Վիեննայի Ակադեմական ընկերութեան անդամ, Ռումանիոյ ուսուցչական Ընկերութեան անդամ, արհեստից պաշտպանութեան Ընկերութեան անդամ և Հռոմի մէջ քանի մը տարի առաջ գումարուած արեւելագէտներու համաժողովին մէջ Մամուլի Ընկերութեան պատուիրակը։

Իտալիոյ մայրաքաղաքին մէջ էր որ ընտրեալ դասակարգ մը զարմացուց Ֆօրո-Ֆրաձանոյի մէջ բանախօսութիւն մը արտասանելով, որուն համար Իտալիոյ Վեհ. Թագաւորին կողմէ պատուանշանի մը արժանացաւ։

Իր գործերն են Ոսկեփեսուր ագռաւը, Անիկենքա, Կաշիէ գուլպայ, Տղոց համար, բանաստեղծութիւններ, նորավէպներ և հրապարակախօսութիւններ բարոյական և ընտանեկան. նաեւ Մեր աղջիկներն ու տղաները, Աղքատ Տղամ, Ցիշատակներ ու տպաւորութիւններ Իթալիոյ ու Ֆարկովիսքայի։

Ասոնց վրայ պարզ հայեացք մը նետելով կը տեսնուի թէ Տիկին Սմարա ի՛նչ հոգածութիւն կը յայտնէ մանկութեան և դաստիարակութեան համար։

Մինչ այս մինչ այն, խնամք տարաւ նաեւ Պուքրէշի մէջ արձան մը կանգնելու ռումէն մեծ առակախօս Կրիկոր Ալեքսանդրէսքոյի յիշատակին։ Ցարգելի գրագիտուհին այսպէսով բարոյական գործ մը կը կատարէր, գիտնալով որ ժողովուրդի մը առակախօսը յաւէտ դասական հեղինակը կ'ապրի, որովհետեւ ամէնէն աւելի ցայտեցուցած է ժողովուրդին նկարագիրը և ցեղը, ուստի կը մնայ իբրեւ տիպար, ընենք նոյն իսկ՝ մասո՛ւնք մը յայտնի սեռուանդներուն։ Տիկին Սմարա այդ առթիւ հանգանակութիւն ալ բացաւ, ժողվեց 10,000 ֆր. և արձանը բացուեցաւ 1899ին։

Այս գրագիտուհին ամբողջ գործը բարութիւն է։ Եւ վերջացնենք ըսելով թէ իր գրուած համակրութեան մէջ, յայտնի չէ թէ ո՞րն է գերազանցը, իր միտքի մշակութի՞ւնը թէ նկարագիրին ու սիրտին յատկութիւնները։

ՓՈՔՐԻԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ Է

ԾՆՈՂՆԵՐ, ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

Մանուկները տարիքի ու կազմութեան բերմունքով ամենամեծ ընդունակութիւնն ունին օրինակելու, նմանելու և կաղապարելու, և իրենց սրամտութեամբ կրնան թափանցել նոյն իսկ սրտի զգացումներուն և հոգեկան գաղտնեաց. անոնց աչքերը ոչ թէ հոգւոյն լուսամուտներն են, այլ մտքին մանրադէտներն, որոնցմով կը հետեւին իրերուն, կը հետազօտեն, կը խուզարկեն ամենափոքր արարքները և դատողութիւններ կը հանեն, հետեւութիւններ կ'ընեն անոնցմէ առանց բնաւ անգործ մնալու, և որովհետեւ անոնք անտառին վճիտ առուակին պէս յստակ են, կ'ընդունին ու կը պահեն այն ամէն պատկերներուն տպաւորութիւնը, որ կը ցոլանայ իրենց մէջ։ Պէտք է ուրեմն դաստիարակը գիտնայ իր անձին օրինակով ազդել մանկական նկարագրին վրայ, ունենայ որոշ սկզբունքներ, անյողդողդ բնաւորութիւն, զուարթ վարմունք, անկեղծութիւն, եռանդ ու կորով, և ամէն բանէ վեր արթուն հսկողութիւն աչակերտի մտային անբծութիւնը կոյս պահելու վարժարանին մէջ, որչափ կարելի է։ Ուսուցչին այս յատկութիւնները ծանր բայց յարատեւ յաջողութեամբ պիտի ստուերանան մանկան պայծառ մտքին վրայ ու կազմել տան անոր ընտիր նկարագիր մը։

Ասոր ալ հակառակ, լրագրական էջերը չատ հեղ արձագանգը կ'ըլլան հանրային գանգատի պոռթկումին, անբարոյական ուսուցիչներու եղեռնական արարքներու շուրջը։ յիշենք օրինակ մը միայն, քանի մը տարի առաջ Սեբաստիայի հանրութեան կողմէ Պատրիարքարան ղրկուած բողոքագրի մը մէջ տեղւոյն ազգային վարժարանի ուսուցիչներէն միոյն վերընտրութիւնը արգիլուել կը խնդրէր, որ հրատարակուեցաւ նոյն ատեն լրագիրներու մէջ, որչա՛փ ցաւալի էր, և թէ որչա՛փ կը հակադրէն այսօրինակ դաստիարակները իրենց վստահուած տղոց նկարագրին վրայ, կը թողուցնք դատել ընթերցողին։

Նկարագրի վրայ ազդող երկրորդ պարագան վարժարանի օրէնքներու կազմութիւնն ու ասոնց գործադրման եղանակն է։ Վարժարանը պէտք է աշակերտաց իրաւունքներն ու արգելքները այնպէս մը գծէ և սահմանէ, որ ուսանողը անոնց համակերպելու մէջ աւելի հաճոյք և ուղղադատութիւն գտնէ, քան ըմբոստանալու և օրինազանց գտնուելու հարկին մղուի, և օրէնքներու խստիւ հսկողութեան մը ներքեւ թեքելով համակերպիլ սորվի, այս ալ պիտի կազմէ յարատեւութեան կարողութիւնը։ Օրէնքներու թոյլ ու անհոգ նկատողութիւն մը, առիթ կուտայ որ ուսանողները չեղին ուղիղ ճամբէն ընկղմելու համար չար թելադրութեանց հեշտանքին մէջ, ինչ որ բոլորովին կ'աւրէ նկարագիրը. դպրոցական օրէնքի թոյլ գործադրութիւնը կ'ըսպանէ նաեւ տղուն սկզբունքի մասին գիտակցութիւնը։

Ժամանակին Եւրոպայի մէջ Ցիսուսական ընկերութիւնը լաւ ըմբռնած էր Հոգեբանութեան այս կէտը, ուստի իրենց աշակերտաց նկարագիրը խանգարելու և սկզբունքի սերմերը ջնջելու համար դասարանի մէջ գրասեղաններու դիրքերն անգամ կը փոխէին յաճախակի, և նպատակին ալ կը հասնէին յաջողապէս, քանի որ պատրաստած կ'ըլլային սկզբունքէ զուրկ մեքենաներ, զորս յաջողապէս կը գործածէին վերջէն իրենց ծանօթ պէտքերուն։

Երրորդ պատճառ՝ որով մեծ բարեփոխումի կ'ենթարկուի մանկական նկարագիրը, ընթերցանութիւնն է այն. վասն զի անյարմար ընթերցանութիւնը կը պարզէ մանկան՝ գրգռիչ տեսարաններ, անդգամ պատկերներ, ծայրայեղ արարուածներ, որով կը խաթարուի կոյս երեւակայութիւնը, ու հակառակ արդիւնքի կը հասնի։ Ընտրել հարկ է այնպիսի գրքեր, որոնք մասնաւորապէս պատրաստուած են նկարագրի զօրացման ու ազնուացման նպատակաւ։ Այսպիսի գրքեր մեր մէջ չեն ալ պակսիր բոլորովին։ Հրատարակուած մանկական մատենադարանները և ուրիշ մէկ քանի օգտակար, այսօրինակ մանկական գրքեր կրնանք ապահովաբար դնել աչակերտաց տրամադրութեան տակ, միշտ յաջող արդիւնքին վստահ ըլլալով։

Մանուկներու նկարագրի մասին այսչափով վերջացնելէ յետոյ, եթէ մեր տեսութիւնը ընդարձակենք, դպրոցէն դուրս ակնարկ մը ձգելու համար մարդոց ընկերական կեանքին վրայ, նկատի առնելով անոնց անցեալը, մտաւորական գործունէութիւնն ու քաղաքակրթութեան ներկան, պիտի տեսնենք որ ամէն մարդ իր ինքնայատուկ նկարագիրն ունի, որ զինքը կը բնորոշէ ուրիշներէն. որուն շնորհիւ ոմանք քաղաքակրթութեան ու մտաւորական բարգաւաճումի բարձրագոյն ասպիճաններուն վրայ հասած են։ Մարդոց բնական բոլոր կարողութեանց զօրացումը ուղիղ համեմատութեան մէջ է նոյն մարդուն միջավայրին նկարագրին հետ։ Այս ալ կախումն ունի անհատական նկարագրէն. որչափ առողջ նկարագրով բազմաթիւ անդամներ գոյութիւն ունենան, նոյնչափ ալ բարձր է հանրային բարոյական կեանքն ու մտքի և գիտական կարողութեանց ամբողջութիւնը։ Թողլով կրօնները ազդեցութիւնը որ եղած է բովանդակ աշխարհի նկարագրին վրայ, տարբեր ժամանակներու մէջ ապրող զանազան ազգերու մեծ հեղինակները կրցած են բարեփոխել իրենց պատկանած հասարակութեան նկարագիրը. Շէքսպիր Անգլիոյ, Շիլլէրն ու Կէօթէն Գերմանիոյ մէջ իրենց մեծ բաժինն ունին այս երկու ազգերու այսօրուան մտաւորական կորովին ու անյողդողդ բնաւորութեան մէջ։

ՏԻԳՐԱՆ Ա. ԳՈՂՈՒՆԵԱՆ

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԻԶՄԻՐ, Մեծ. Գործակալ էֆ. — Ձեր ակնարկած բաժանորդին թերթը դադրեցուցինք։

ՎԱՆ, Մեծ. Գործակալ էֆ. — Ա. ռաջնորդ Սրբազանին բամնգինը գանձուած է։ Միւս մէկ օսմ. ոսկին ալ կը գանձենք։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 34

ԳԱՍԿԸ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ

ՎՐԱՅ

ԶԷՊ
ՏԵՂԱԿԱՆ-ԷՊՈՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Գ.

Հիւրանոցին ծառան՝ մեծահարուստ երիտասարդին իրեն ընծայած կարեւորութիւնը արդարացնելու փութկոտութեամբ, շարունակ կը խօսէր Լիւքսէնպուրկի ներքին կեանքին վրայ, հոն իջեւանող յաճախորդներուն տարօրինակութիւններէն այլեւայլ դրուագներ պատկերացնելով։ Թէեւ գարեջուրը չափը անցած էր, սակայն ինք արդէն վարժուած ըլլալով ամէն օր հարիւր արամի մօտ խմելու, գինովութիւն չէր արտայայտեր. զուարթ շաղակրատութեան մը ենթարկուած էր և խօսելու նիւթ կը փնտռէր, ինչ որ շատ կը համապատասխանէր Կռէկուառի ծրագրած նպատակին։

Երիտասարդը այլեւս հարկ չտեսաւ ուղղակի Հրաչեային նկատմամբ հարցումներ ուղղելու, քանի որ ծառան գիտցածը կը խօսէր արդէն՝ պահանջուածէն ալ աւելի. ցաւալին այն էր որ հիմնական բան մը չէր գիտցածը և Կռէկուառ կը մնար նոյն անտուգութեան մէջ։ Ուստի քիչ մ'ալ առաջ մղելու համար հարցաքննութիւնը,

—Որչափ ատենէ որ ծերուկը ձեր հիւրանոցը կը գտնուի, հարցուց։

—Դրեթէ ամիսի մը չափ կայ, պատասխանեց ծառան։

—Հայ երիտասա՞րդը, անիկա՞, որչափ ատենէ որ եկած է։

—Ծերուկէն առաջ եկաւ, կարծեմ չորս հինգ օր առաջ։

—Ո՛ և է կապ կը նշմարե՞ս ասոնց յաջորդաբար ձեր հիւրանոցը գալուն մէջ, կրկնեց Կռէկուառ. իրաւ որ չատ հետաքրքրական պիտի ըլլար այս գաղտնիքներուն տեղեկանալը, կինը ինչո՞ւ այսչափ սերտ կերպով յարած է երիտասարդին և աս վերջինը ինչո՞ւ պաղ վերաբերում մը կը ցուցնէ անոր հանդէպ. ասիկայ չատ անբնական երեւոյթ մը կը թուի ինձ և ի՞նչ մեղքս պահեմ հիմակուընէ իսկ հետաքրքրութիւն մը արթնցուցիր մէջս։

—Իրաւ հետաքրքրուելիք գործ է, յարեց ծառան իր պատմած մէկ դէպքին այսչափ կարեւորութիւն տրուելուն վրայ հպարտանալով, դուք մինչեւ պատմութիւնը լսելով այսչափ հետաքրքրուեցաք, հապա եթէ մեզի պէս ամէն անցած դարձածին ականատես ըլլայիք՝ ի՞նչ պիտի ընէիք։

—Ես անհամբեր եմ, մինչեւ որ գաղտնիքին խելք չհասցնէի՝ չէի կրնար հանգիստ ընել և կը զարմանամ որ դուք ի՞նչպէս անտարբեր կը գտնուիք։

Ծառան խոր հառաչ մը քաշելով,

—Ախ ինչ ըսեմ, յարեց, ծառայ ըլլալը եսը մեռցնել է, եթէ ո՛ և է մէկը իր հետաքրքրութիւնը յագեցնել ու ամէն ընտանեկան գաղտնիքի հետամուտ ըլլալ ուզէ, չկրնար չակէ չիտակ երկու ամիս ծառայել տեղ մը, ասանկ մեծ հաստատութիւններու մէջ մանաւանդ, ուր հազար տեսակ մարդիկ կուգան կ'երթան կամաւ խուլ ու կոյր ձեւանալու է ծառան, եթէ ո՛չ անգործ կը մնայ։

—Անպատճառ գաղտնիք մը կենալու է ասոնց միջեւ, մնախօսեց Կռէկուառ, որպէս թէ մտքովը անոնց վրայ խորհած ըլլար միշտ։

Ժամանակը կը սահէր և ծառան պատմութիւններուն ամբողջ մթերքը սպառած, անհամբեր կ'սպասէր որ Կռէկուառ յայտնէ թէ ի՞նչու համար զինք հոն հրաւիրած էր։

Երիտասարդը պատրուակ մը գտնելու համար քիչ մը մտածելէ ետք.

—Անունդ ի՞նչ է հարցուց ծառային։

—Եանի, պատասխանեց այս վերջինը։

—Քեզմէ ծառայութիւն մը պիտի խնդրեմ, յարեց Կռէկուառ, բայց երկրորդ տեսակցութեան մը մէջ մանրամասնօրէն պիտի խօսիմ անոր վրայ։

—Պատիւ կը համարիմ ձեզ նման պատուաւոր անձի մը ծառայելը, ըսաւ Յոյնը, ե՛րբ որ հրաման ընէք պատրաստ եմ, մինչ թէ կարելի չէ՞ր որ քիչ մը հասկցնէիք թէ կարողութեանս սահմանին մէջ է ինձմէ պահանջուածը։

Վայրկեանի մը չափ տատամսեցաւ Կռէկուառ, ի՞նչ պիտի պահանջէր անկէ, ինք ալ չէր գիտեր. հիմակուհիմայ մութ գաղափար մը միայն ստացած էր Հրաչեայի վրայ, որուն ծերուկին կնոջ հետ ունեցած յարաբերութիւնը ինքնին մեծ խնդիր էր, բայց ուսումնասիրութեան ու հետազօտութեան կարօտ խնդիր, որուն նկատմամբ հիմակուընէ ո՛ և է ձեռնարկ ընել անտեղի փութկոտութիւն պիտի ըլլար բնականաբար։ Մինչ սա կէտը կը փափաքէր քիչ չատ լուսաբանել թէ, կնոջ բարոյական նկարագիրը ի՞նչ էր. ուստի կրկին անոր անդրադառնալու փորձ մը ընելով,

—Առ այժմ բան մը չեմ կրնար յայտնել, ըսաւ ծառային, անոր համար որ առաջարկելիք ծառայութիւնս դեռ ժամանակի կը կարօտի, մինակ տեսակցութիւն մը ընելու և դիրար ճանչնալու համար հոս հրաւիրեցի զձեզ և չիտակը չատ գոհ մնացի ձեր տեսակցութենէն. եղբա՛յր, վիպական բան մ'է սա կնոջ ու երիտասարդին խնդիրը, բայց ես այնպէս կը կարծեմ որ կինը թեթեւաբարոյ է և հիւրանոցին մէջ ուրիշ մարդ չգտնուելուն համար այնչափ կարեւորութիւն կուտայ երիտասարդին։

—Ի՞նչ կ'ըսէք, առարկեց ծառան բողոքի շեշտով մը, տասնեակներով վայելուչ երիտասարդներ կան հիւրանոցին մէջ, որոնք հետամուտ են մանկամարդ կնոջ համակրանքին ու առիթներ կը փնտռեն անոր շուրջ դեգերելու, և սակայն անիկայ կատարելապէս Հրաչեային նուիրուած է։

—Բայց դուք առաջ թեթեւսօլիկ կին մ'է, ամէնուն երեւնալ կ'ուզէ կ'ըսէիք հապա՛, հարցուց Կռէկուառ։

—Կ'երեւնայ, ինքզինք կը ցուցնէ, անիկայ ամէն կնոջ յատկութիւնն է, բայց խնկարկութիւններու կարեւորութիւն չտար։ Իտալացի փաստաբան մը կայ, օրը տասը անգամ աչքին կ'երեւայ ծերուկին կնոջ, հազարաւոր ձեւեր կ'ընէ, ծաղրելի ըլլալու ասպիճանին կը զինջանի, բայց բնաւ քաջալերութեան չեն արժանանար իր ձեռնարկները։

—Ի՞նչ կ'ուզէ ըլլայ, ըսաւ Կռէկուառ անտարբերութիւն կեղծելով, հիմա գոհ եմ որ այսչափ մը ճանչցանք զիրար, ուրիշ անգամ ո՞ր ատեն կրնաս գալ ինձ։

—Միշտ օրուան այս ժամերուն ազատ կ'ըլլամ, պատասխանեց ծառան։

Կռէկուառ խօսակիցին աչքը չլացնելու համար ոսկի մը հանեց գրպանէն ու անոր կարկառելով,

—Առ փոքրիկ նուէրս ընդունեցէք առ այժմ, ըսաւ, ապագային կը յուսամ թէ գոհ կը մնանք իրարմէ, մինակ թէ կ'աղաչեմ որ ո՛ և է մէկը չիմանայ մեր այս տեսակցութիւնը։

—Ադ մասին անհոգ եղիք, գոչեց ծառան, և դրամը կէս մերժելու ձեւ մը ընելով, ի՞նչ բանի համար կուտաք ինձ այս ոսկին, գլուխս ցաւցնելէ ուրիշ բան մը չըրի։

—Ատանկ բաներ մի՛ ըսէք, շեշտեց Կռէկուառ, մտրծումներէ կը նեղուիմ, տուածս առէք, ասիկայ առաջինն է ապագային ընդունելիք պարգեւներուդ։

Ծառան դրամը գրպանեց ու երախտագիտական հազարումէկ ձեւերով մեկնեցաւ. իսկ Կռէկուառ Հրաչեայի՝ կիներու առջեւ ստացած յաջողութիւններէն զայրացած, սկսաւ ա՛լ աւելի բորբոքիլ անոր դէմ։

Ժամանակը անցած էր, գարեջուրին փոխարէնը վճարեց ու կառք մը նետուելով հասաւ կամուրջ, ուրկէ ոտքով վաճառատուն եկաւ, հորը բարկութիւն չպատճառելու համար։

Կայծակեան անտեսել ձեւացուց զաւկին երկու ժամուան բացակայութիւնը, ատասիճանաբար վարժեցնել ուզելով զայն աշխատութեան։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵԱԼՈՒԻ ՎՐԱՅ

ԶՕՐԱՎԱՐ ՔՈՒՐՕՊԱՔԻՆԻ ՅԱՏԱԿԱԳԾԵՐԸ

ՀԱՐՈՒՑԻՆԵՐՈՒՆ ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՀԱՅԿԻՊԹՆԵՐԸ

(Եւրոպական վերջին թղթաբերով առնուած թերթերեն: Դեպքերը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ շարունակաբար):

ԹՈՒՐԻՈ, Ապրիլ 8.—Վերջին լուրերը կը հաստատեն թէ Ռուսք բոլորովին քաշուած են հիւսիսային Քորէայէն, և Եալուի ու Թումէնի միւս կողմը անցած են: Վիժուի ճարտնական գրաւումը հիմա կատարեալ իրողութիւն մըն է:

Ռուսք ականներ զետեղած են Եալուի հիւսիսային եզերքին երկայնքը, և ծովեզերքին երկայնքը մինչեւ Թաքուշան:

Օրաթերթերը կը հրատարակեն տեսակցութիւնները այն ճարտնցի սպաներուն հետ որոնք մասնակցեցան Բորթ Արթուրի նաւահանգիստը գոցելու փորձերուն: Իրենց ըրած պատմութիւնները լեցուն են զարմանալի միջադէպերով, որոնցմէ մէկ քանին ցոյց կուտան այդ սպաներուն և նաւաստիներուն փոխադարձ սիրոյ և համակրութեան անկեղծութիւնը և խորութիւնը:

Սպայ մը պարզ այլ սրտայոյզ լեզուով կը պատմէ թէ ի՞նչպէս՝ նաւահանգիստը գոցելու պաշտօն ունեցող շոգենաւերէն մին ընկղմելէն վերջ, իր ընկերները բռնեցին զինքը ամէն կողմէ, մարդասիրաբար դրին զինքը մակոյկի մը յատակը, իր մարմինը կատարելապէս ծածկելով ու պատսպարելով իրենց մարմիններով, մինչեւ որ թշնամիին կրակէն հեռացան և ապահով կերպով իրենց մարտանաւը դացին:

Ճարտնի կայսրուհին մարդասիրաբար ծանոյց թէ իր անձնական քսակէն արուեստական հաւկիթներ և արուեստական ոտքեր պիտի շնորհէ վիրաւորեալ ռուս գերիներուն: Արգէն Ն. Վեհափառութիւն նոյնօրինակ օգնութիւն ըրաւ ասկէց առաջ այն վիրաւոր Ճարտնցիներուն, որոնք այդ դարմանին (արուեստական ոտքի) պէտք ունէին:

Թոքիոյի թերթերը Եւրոպացի քանի մը զինուորական քննադատներու յօդուածներուն վրայ խօսելով, կը յայտարարեն թէ անոնք կարեւորութիւն չեն տար Ճարտնի ցամաքային ոյժերուն: Ասիկա զարմանք կը պատճառէ, և կ'ըսեն թէ այդ քննադատները ուրեմն չեն հետեւած վերջին տարիներս Ճարտնական Բանակին մէջ եղած յառաջդիմութիւններուն: Ցոյս կը յայտնեն թէ Ճարտնական բանակը պիտի աշխատի ցոյց տալ ցամաքին վրայ ալ իր արդիւնաւոր գործիք մը ըլլալը, և այսպէս դաս մը աւելի տալ այդ ջրնդադատներուն:

Սէուլի անգլիական և ամերիկեան դեսպաններուն խնդրանօք, զօրք ղրկուեցաւ Ունսանի և Եունսանի ոսկեհանքերը պաշտպանելու համար: Այս հանքերը սովորականին պէս կը բանին:

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Ապրիլ 8.—Զօրավար Քուրօքաթքինի ռուս զօրքերը Քորէայէն Անժու և Վիժուի շրջակայքը համախմբելէ վերջ, զանոնք Եալուի հիւսիսային եզերքը քաշեր է: Այս յատակագիծը արդէն Բեթերսպուրկի մէջ պատրաստած էր զօրավար Քուրօքաթքին:

Այս պահուս Բորթ Արթուրի մէջ գիշերները մութ են, լուսին չըլլալուն պատճառաւ. բայց ցերեկ ատեն Ռուսք ուշի ուշով կը դիտեն թշնամիին շարժումները, և ուրիշ յարձակում մը հաւանական կը նկատուի:

Բոլոր ռուս հիւպատոսները և դիւանագիտական գործակալները կը մեկնին Քորէայէն, և ֆրանսական ներկայացուցիչները պիտի վարեն ռուս հպատակներուն գործերը, եթէ կարելի ըլլայ:

Զարը փափաք յայտնեց որ Բեթերսպուրկ գանուող լրագրի օտար թղթակիցներէն վեցը իր Զատական Սեղանին ներկայ ըլլան Կայսերական Պալատին մէջ: Զարս ֆրանսացի թղթակիցներ, մէկ Ամերիկացի և Սբանցարտի մասնաւոր թղթակիցը ընտրուեցան այս պատուոյն արժանի ըլլալու համար:

ԹԻՒՆԶԻՆ, Ապրիլ 8.—Ռուս Իշխանութիւնք պաշտօնապէս ծանուցին Նիուչուանկի օտար հիւպատոսներուն թէ ականներ դրուած են գետին մէջ, բայց հրատարակուած կանոններուն հըպատակող նաւերը ո և է վտանգի պիտի չենթարկուին: Ռուս իշխանութիւնք որոշած են վեց թայէլի պարտաւորիչ տուրք մը առնել նաւուղղութեան համար:

Շոգենաւային Ընկերութիւնք որոշեցին այլ եւս չոգենաւ չղրկել առայժմ Նիուչուանկ:

Բեքինի ռուս դեսպան Մ. Բավլով այսօր հոս հասաւ Բեքինէն:

ՇԱՆԿԱԻ, Ապրիլ 8.—Պատճառներ կան յուսալու թէ Ճարտնցիք Վլատիվոսթոքի դէմ շարժում մը պիտի ընեն Ապրիլ 24ի ատենները, երբ հաւանաբար նաւարկութեան բացումը տեղի պիտի ունենայ:

Պաշտօնական լուրի մը նայելով, Բորթ Արթուրի բոլոր յարձակումներուն հետեւանօք Ճարտնցիներուն կորուստն եղած է 114 սպաննուած և վիրաւոր: Մեռնողներուն թիւն ալ 23 եղած է:

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Ապրիլ 8.—Ոչ զօրավար Քուրօքաթքին և ոչ իր Սպայակոյտը դեռ պաշտօնական լուր մը հաղորդած չեն այն զրոյցին առթիւ թէ Եալուի վրայ ռուս զօրաց համար անպատսպարան կուիւ մը տեղի ունեցեր է, թէ ռուսական կիսաբաժին մը կորուստներ կրած է:

Ճարտնական Նաւատորմին մեծագոյն մասը հիմա Սաղէպօ է: Վեց մարտանաւեր ալ կան Վայոյվայի առջեւ: Ճարտնցիք չեն փութացներ իրենց երկրորդ զօրաբանակին ցամաք հանելու գործողութիւնները Քորէայի վրայ: Բեթերսպուրկի մէջ հեղհեղէ կ'ընդհանրանայ այն կարծիքը թէ Ճարտնցիք մտադիր են Քորէայի մէջ աղէկ մը ամրանալ և սպասել որ Ռուսք դան յարձակին իրենց վրայ:

Թէեւ Ֆէնկ-Վանկ-Զէնկի մօտ զօրավար Քուրօքաթքինի ընտրած դիրքը շատ զօրաւոր է իրրեւ առաջին պաշտպանութեան գիծը Ճարտնական յառաջխաղացման մը դէմ, կը կարծուի թէ կարելի եղածին չափ երկար ժամանակ Ռուսք պիտի բռնեն Անթունկը կամ Շախէցը, որ կը գանուի Բեքին տանող մեծ ու գլխաւոր ճամբուն վրայ, և բնական բազմապատիկ առաւելութիւններ ունի պաշտպանութեան նպատակաւ: Ռուսք կ'ըսեն թէ Ճարտնցի հրամատար զօրավար Քուրօքիի Բանակը Անժուէ Վիպու տանող ճամբուն վրայ է, բայց շատ կը նեղուի ճամբաներուն դէշութենէն, որ շատ կը դժուարացնէ յառաջխաղացումը: Բեռնակիրներն են որ պարէնները կը քաշեն ճամբաներուն վրայէն: Ասոնք Զօնկճուէն մինչեւ Եալու հպիւ ութը օրէն կրնան երթալ, հեռաւորութիւնը 70 մղոն է: Դեռ, որ Եօնկանրոյի առջեւ 1000 եարտա ընդարձակ է, բոլորովին ստուած է և կղզիակներով գոցուած, ուրկէց ռուս Խաղխները կրնան նեղել Ճարտնական յառաջխաղացումը:

Ռուսք ամուր պատնէշներ և խրամներ չինած են Հայէչկի՝ մօտ՝ գոցելու համար Ճարտնցիներուն յառաջխաղացումին ընթացքը, եթէ ասոնք յաջողին Լիաօթունկ ծոցին գլուխը ցամաք ելնել:

Մանչուրիոյ հաղորդակցութեան գիծերը պաշտպանելու պաշտօն ունեցող ռուս զօրքերուն նորընտիր հրամատարները՝ զօրավար Պառոն Սթաքէլպերգ և զօրավար Սասպէլին, ի մօտոյ Ծ. Աբեւելք պիտի մեկնին:

Սեվաստաբոլի շրջանակին վերաբերեալ ռուս ծովային պատեստի զինուորներուն կէսը շարժման մէջ դրուելով Բորթ Արթուր և Վլատիվոսթոք պիտի ղրկուին:

Վիեննայի թերթերը Բեթերսպուրկէն առնելով կը ծանուցանեն թէ Ճարտնական նաւային շրջանակներուն մէջ դժգոհութիւն կը տիրէ Ամերիկայի մէջ գնուած ռազմանաւերքին և Թորփիլներուն տեսակին վրայ: Բորթ Արթուրի առջև գործածուած Ճարտնական Թորփիլներուն ստորնութիւնն էր պատճառ մեծ մասամբ, կ'ըսեն, որ հակառակ իրենց քաջասրտութեան Ճարտնցիք չկրցան հասնիլ իրենց նպատակին, մինչդեռ Զէմուլբոյի կռուոյն մէջ ալ Ճարտնական Թորփիլները երկու անգամ զարկին Քորեիցի առանց սակայն պայթելու: Այս բոլոր Թորփիլները Ամերիկայէն գնած էին Ճարտնցիք:

Պայքալ լճին վրայ ստոր սկսած է հալիլ, և երկաթեայ ձողերը, որոնք վերջերս դրուեցան, հիմա իրենց տեղերէն կը հանուին: Այս երկաթեայ առժամանակեայ ճամբան, որուն համար 250,000 ռուպլ ծախք եղած է, չորս շաբաթ միայն գործածուեցաւ, և այս միջոցիս անկէց անցան 1693 բեռնակառք, 436 ուղեւորի կառք, 263 խոշոր վագոն և 65 լոքոմոթիվ:

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, Ապրիլ 8.—Ամերիկայի արտաքին գործոց նախարար Մր. Հէյ մտադիր է Իրաւարարութիւն մը առաջարկել ռուսեւ-Ճարտնական պատերազմը վերջացնելու համար, բայց առ այժմ կը յետաձգէ, որովհետեւ Ամերիկեան Ծերակոյտի անդամներուն մեծագոյն մասը դեռ այդ գաղափարը չեն հաւանցուցած իրենց մտքին մէջ: Մր. Հէյ, Մր. Ռուզվէլթի հետ համախորհուրդ, նպաստաւոր առիթի մը միայն կը սպասեն: Ամերիկեան թերթերէն ոմանք խորհուրդ կուտան Մր. Հէյի շատ չուշացնել այդ առաջարկութիւնը, որպէս զի միւս Եւրոպական Տէրութիւններէն առաջ նախաձեռնութիւնը մնայ Միացեալ Նահանգաց կողմը: Ուստի յորդոր կը կարդան բոլոր իշխանութեանց, պաշտօնական, և անպաշտօն կազմակերպութեանց, կրօնական կամ ազգասիրական ընկերութեանց, որպէս զի բարոյական ազդեցութիւն բանեցնեն Ծերակոյտին վրայ, ժամ առաջ ընդունելու համար Մր. Հէյի մատադրած Իրաւարարութեան առաջարկութիւնը:

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Ապրիլ 8.—Երկու գիւղերու բնակիչները Ներքին Դարձոց Նախարարին միջոցաւ խնդրած էին որ արտօնուի իրենց Պատերազմական Սընտուկին տալ այն 5300 ռուպլ գումարը, զոր կառավարութիւնը իրրեւ փոխարինութիւն տուած էր իրենց՝ երկաթուղիի մը չինութեան առթիւ այդ գիւղացիներուն հողերը գնելու համար: Զարը ինքնագիր նամակով մը հետեւեալը կը պատասխանէ.—

«Շնորհակալ եմ ձեզ ձեր նուէրին համար, զոր սակայն պիտի մերժեմ ընդունիլ, որովհետեւ առ այժմ պարագաները Ռուսիայէն չեն պահանջեր զոհողութիւն մը, որ խախտէ ազգին հարստութեան հիմերը:»

ՄՕՆՐԻԱԼ, Ապրիլ 8.—Երկու հարիւր Քանատացիներ, որոնք հարաւային Ափրիկէի պատերազմին ժամանակ իրրեւ բժիշկ և իրրեւ հիւանդապահ ծառայեցին, Ճարտնական կառավարութեան կողմէ վարձու բռնուեցան ներկայ պատերազմին մէջ ալ ծառայելու նոյն պաշտօնով:

ԽԱՐՊԻՆ, Ապրիլ 8.—Պատերազմական գործողութեանց հետեւելու պաշտօն ունեցող օտար սպաները կը սկսին ասկէց անցնիլ: Աւստրիացիք, Գերմանացիք, Նորվեկիացիք երէկ անցան Խարպինէն: Ֆրանսացի սպաները այսօր վաղը կը սպասուին:

Բորթ Արթուրէ ինծի կը գրկեն հետեւեալ մանրամասնութիւնները անցած շաբթու հոն պատահած դէպքի մը վրայ: Ռուսական Նաւատորմը նաւահանգիստ կը մտնէր, հետազօտութիւն մը կատարելէ վերջ, երբ Նովիխ նշմարեց Ճարտնական առեւտրական նաւ մը, որ իր ետեւէն չինական մավունա մը քաշէր: Ազգաբար թնդանօթի հարուածով մը կեցուց այդ շոգենաւը: Իսկոյն խուզարկութիւն կատարուելով մէջը, երեւան հանուեցան տասներկու Թորփիլներ յիշեալ չինական մավունային մէջ, ուր կային 10 Զինացի և 11 Ճարտնցի: Գտնուեցան նաեւ զանազան թուղթեր, հեռագիրներ և ծովային քարտէշներ: Նովիխ երկուքին ալ նաւատիները իրեն մէջ առաւ, և երկու նաւերը քաշեց դէպ ի Բորթ Արթուր: Օգը աւրուեցաւ ճամբան, և Նովիխ պարտաւորուելով թողուլ իր քաշածները, Թորփիլները առաւ և յետոյ թնդանօթի հարուածներով ընկղմեց երկու գերի բռնած նաւերը:

Զինական թերթ մը կը հրատարակէ Արկունցի դեղագործի մը հետ ունեցած տեսակցութիւնը: Ասիկա կը պատմէ թէ չինացի նաւապետ մը իր նաւուն Ճարտնցիներէն գերի բռնուելուն ժամանակ դիտել տուաւ Ճարտնցիներուն թէ, եւրոպական թղթատարէն զատ կը տանէր նաեւ ռուս կառավարութեան գաղտնի նամակներ, զորս կը ներկայացնէ լեռնոտ երկիր մը, որ ճամբայ չունի և ծանօթ ալ չէ այնքան:

Ակէց զատ պատերազմը վտանգաւոր պիտի ըլլայ, որովհետեւ Ճարտնցիք բնականաբար բազմաթիւ ծուղակներ պիտի լարեն Ռուսներուն, որոնք շատ լաւ կը ճանչնան երկրին տեղագրութիւնը:

Արդարեւ Բօրէայի մէջ փոքրիկ կիրճեր կան բարձր լեռներու մէջտեղ նեղուն ճնշուած, որոնց գագաթէն կարելի է ջախջախիչ դիրք գրաւել թշնամիին վրայ:

Ակէց զատ, ռուս բանակը անպաղթելի դժուարութիւններու պիտի պատահի պարէններու և կարեւոր բանակի մը հարկ եղած ռազմամթերքներուն փոխադրութեան համար: Լեռնային հրետանին ալ հաւանաբար անկարելի պիտի ըլլայ օգտակար ընել: Ուստի զօրավար Քուրօքաթքին պիտի չընդունի այդպիսի ռազմավարութիւն մը:

Թոքիոյի նախկին ռուս դեսպան Պառոն Ռոզէն այսօր Զարէն ունկնդրութեան ընդունուեցաւ, և ի վարձ իր մեծ ծառայութեանց արարողապետ անուանուեցաւ Կայս. Պալատին:

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, Ապրիլ 8.—Ամերիկեան կառավարութիւնը որոշեց Միացեալ Նահանգաց նոր հիւպատոսները Մանչուրիա չղրկել պատերազմը չվերջացած:

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Ապրիլ 8.—Ճարտն Միացեալ Նահանգաց միջոցաւ նորէն խնդրեց Ռուսիայէն որ Սախալին ապաստանող իր ազգակիցներուն թոյլտուութիւն տան դառնալ: Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը ասկէց առաջ նպաստաւոր պատասխան մը տուած էր, բայց դեռ քիչ մը ժամանակ պիտի անցնի մինչեւ որ ամէն կարգադրութիւնները ձեռք առնուին, որովհետեւ հարկ է նախ կղզիին ռուս զինուորական զօրաւոր նաւախումբ մը Ապրիլ 10ին ցոյց մը պիտի ընէ կա՛մ Բորթ Արթուրի և կամ Նիուչուանկի առջեւ:

Բիրվիզան ռուսական զրահաւորը հիմա բոլորովին գործոն ծառայութենէ դուրս ձգուած է: Ռուսք այսուհետեւ իրրեւ երերուն մարտկոց մը միայն պիտի կրնան գործածել զայն: Սեզարեւվիչի և Բալլասաի նորութիւնք գրեթէ վերջացեր են:

ՎԱՇՇԱՇՎԱՇ, 7 Ապրիլ.— Մէկ շաբաթ ծովային պատրաստ ժամանակ բրած դիտողութիւններս կարծել կուտան ինծի (Թայմզին թղթակցին) թէ, Ճարտնական նաւատորմը այս պահուս կը հսկէ ծովեզերքին վրայ և նոր զինուորներ ցամաք հանելու պատրաստութիւններով կը զբաղի:

Ճարտնցիք հիմա շատ մօտէն խիստ պաշարում մը ի գործ չեն դներ Բորթ Արթուրի շուրջը, հաւանաբար ա՛յն պատճառաւ թէ անցքին վիճակին վերաբերեալ տեղեկութիւններ ընդունած են: Բաց ասած, այս միջոցիս անթափանցելի մշուշներ կը պատահին այս կողմերը, և Ճարտնցիք չեն համարձակիր վտանգել իրենք զիրենք, որովհետեւ ռուսական թորփիլաւորը կրնան մեծապէս օգտուիլ յարձակման մը պարագային: Ստոյգ է որ մինչեւ հիմա ոչ է Ճարտնական փոխադրատու մղուած չէ Բէչիլիի ծովածոցը, թէեւ Բորթ Արթուրի անցքը գոցելու համար թոկօ ծովակալին յամառ ջանքերը թոյլ կուտան ենթադրելու թէ Ճարտնական նաւատորմը պատրաստութիւններ կը տեսնէ ա՛լ աւելի հեռուները գործել իր արդի համախմբութեան կէտէն:

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, 8 Ապրիլ.— Իրքունք հրատարակուող սիպիրական թերթ մը կ'ըսէ թէ Բորթ Արթուրի մէջ զարմանք պատճառած է այն պարագան թէ Ճարտնցիք միշտ իրենց կրակին սաստկութիւնը ելեկտրական լերան վրայ կը տեղացնեն աւելի: Կը կարծուի թէ Բորթ Արթուրի այդ բլուրին ետեւը խարսխի վրայ կը գանուի 250 թորրիլ պարունակող նաւ մը, իւրաքանչիւրը 110 քիլօ պայթուցիկ նիւթերով լեցուած: Եթէ Ճարտնցիք յաջողին զարնել և օդը հանել այդ նաւը, Բորթ Արթուրի գործը պիտի լմննայ եղեր: Այդ օրաթերթը ծանրելով կ'ըսէ թէ չիտակը Ճարտնցիք իրենց Բորթ Արթուրցի քարեկամներէն շատ ազէկ լուր կ'առնեն եղեր:

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, 8 Ապրիլ.— Հոս զարմանք կը յայտնուի որ պատերազմի թատրէն ոչ է լուր չի հանիր:

Ռուս սպայակոյտին վերաբերող զօրաւոր մը այսուրարեց թէ ուշադրութիւն պէտք է ընծայել սա՛ իրողութեան թէ Ճարտնցիք յանկարծ դադրեցուցին իրենց յառաջխաղացութիւնը, իրենց երկրորդ և երրորդ զօրաբանակները Քորէայի մէջ պատնիշաւորած և բանակած են, սպասելով որ Ռուսք գան փորձեն զիրենք իրենց դիրքերէն դուրս հանելու:

Այսպիսի յատակագծի մը գործադրութիւնը պիտի ուշացնէ զինուորական մեծ գործողութիւնները և պիտի երկարէ պատերազմին տեւողութիւնը, ա՛յն բնական խոչընդոտներուն պատճառաւ, զորս կը ներկայացնէ լեռնոտ երկիր մը, որ ճամբայ չունի և ծանօթ ալ չէ այնքան:

Սակէց զատ պատերազմը վտանգաւոր պիտի ըլլայ, որովհետեւ Ճարտնցիք բնականաբար բազմաթիւ ծուղակներ պիտի լարեն Ռուսներուն, որոնք շատ լաւ կը ճանչնան երկրին տեղագրութիւնը:

Արդարեւ Բօրէայի մէջ փոքրիկ կիրճեր կան բարձր լեռներու մէջտեղ նեղուն ճնշուած, որոնց գագաթէն կարելի է ջախջախիչ դիրք գրաւել թշնամիին վրայ:

Ակէց զատ, ռուս բանակը անպաղթելի դժուարութիւններու պիտի պատահի պարէններու և կարեւոր բանակի մը հարկ եղած ռազմամթերքներուն փոխադրութեան համար: Լեռնային հրետանին ալ հաւանաբար անկարելի պիտի ըլլայ օգտակար ընել: Ուստի զօրավար Քուրօքաթքին պիտի չընդունի այդպիսի ռազմավարութիւն մը:

Թոքիոյի նախկին ռուս դեսպան Պառոն Ռոզէն այսօր Զարէն ունկնդրութեան ընդունուեցաւ, և ի վարձ իր մեծ ծառայութեանց արարողապետ անուանուեցաւ Կայս. Պալատին:

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, Ապրիլ 8.— Ամերիկեան կառավարութիւնը որոշեց Միացեալ Նահանգաց նոր հիւպատոսները Մանչուրիա չղրկել պատերազմը չվերջացած:

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Ապրիլ 8.— Ճարտն Միացեալ Նահանգաց միջոցաւ նորէն խնդրեց Ռուսիայէն որ Սախալին ապաստանող իր ազգակիցներուն թոյլտուութիւն տան դառնալ: Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը ասկէց առաջ նպաստաւոր պատասխան մը տուած էր, բայց դեռ քիչ մը ժամանակ պիտի անցնի մինչեւ որ ամէն կարգադրութիւնները ձեռք առնուին, որովհետեւ հարկ է նախ կղզիին ռուս զինուորական իշխանութեանց կարծիքը առնել: Հաւանական է որ Միացեալ Նահանգները չեզոք նաւ մը ղրկեն Ճարտնցի գաղթականները առնելու համար:

ԱՆԳԼԵՒՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ

ԲԱՐԻԶ, Ապրիլ 8.— Այսօր ստորագրուեցաւ Լոնտոնի մէջ Անգլեֆրանսական Պայմանագրութիւնը Լորտ Լէնսդաունի և Մ. Բանպոնի կողմէ: Պայմանագրութիւնը երեք մասերէ կը բաղկանայ, առաջինը կը վերաբերի Նիւ Ֆաունտլէնտի և Արեւմտեան Ափրիկէի, երկրորդը Ցայտարարութիւն մըն է գաղթային խնդիրներու, և երրորդը ի մասին Սիամի, Մատակասգարի և Նոր Հէպրիտեանց: Այս պայմանագրութեանց ամփոփոյթը ընելու պահուն ըսենք նախ թէ առնելու և տալու քաղաքականութիւն մըն է, երկու կողմին ալ նպաստաւոր:

Գաղթային խնդիրներու մասին պայմանագրութիւնը կը բաղկանայ 5 յօդուածներէ.—

1. Ֆրանսական հանրապետութեան կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ Ֆրանսա արգելք պիտի չյարուցանէ Մեծին Բրիտանիոյ գաղթային գործերուն:

2. Անգլ. կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ Ֆրանսա եւս իր ազդեցութեան շրջանակներուն մէջ գործելու առեւտրական և տնտեսական ամէն ազատութիւն պիտի ունենայ:

3. Երկու կառավարութիւնք առեւտրական ազատութեան սկզբունքին յարած ըլլալով իրենց գաղթային շրջանակներուն մէջ, կը յայտարարեն թէ իրարու իրաւունքները պիտի յարգեն կատարեալապէս և հաւասարապէս, մաքսատուրքերու և երկաթուղւոյ փոխադրութեանց սակերու տեսակէտով:

4. Ֆրանսա Նիւֆաունտլէնտի ֆրանսական ծովեզերքին վրայ իր ձկնորսական իրաւունքները կը թողու Անգլիոյ, Բայց ինք ալ իրաւունք ունի ձկնորսութիւն ընելու: Անգլիա դրական հատուցում պիտի ընէ Ֆրանսայի: Բաց ասած երեք կտոր հող պիտի ստանայ արեւմտեան Ափրիկէի մէջ: Նախ պիտի ճշդուի կամպիա գետին սահմանը, այնպէս որ ֆրանսական ընտացուածներէն կարելի պիտի ըլլայ գետը նաւարկելի ընել խոշոր նաւերու համար: Լաս կղզիները Ֆրանսայի պիտի թողուին, Թուով վեց, որոնք կը գըտնուին Քոնաքրիէ հինգ քիլոմէթր հեռի: Նիկէրի և Զատ լճին սահմանագլուխը պիտի ճշդուի, այնպէս որ Զինտէրի ֆրանսական գաւառը երթալու համար յատուկ ճամբայ պիտի գտնուի:

5. Ի մասին Սիամի, երկու կառավարութիւնք կը հաստատեն 1896ի իրենց յայտարարութիւնը, ճշդելով անոր նշանակութիւնը: Նոր Հէպրիտեանց մասին, Ֆրանսական և անգլիական կառավարութիւնք խառն Ծանձնաժողով մը պիտի կազմեն՝ այդ կղզիներուն բնակիչներուն միջեւ հողային խնդիրները քննելու և վճռելու համար: Անգլիական կառավարութիւնը այսուհետեւ պիտի չըողոքէ Մատակասգարի մէջ ֆրանսական կառավարութեան կողմէ հաստատուած տնտեսական վարչութեան դէմ:

ԱՆԳԼԻԱՅԻՑ ԹԻՊԷԹԻ ՄԷՋ.— Հնդկաստանի Փոխարքայութիւնը պաշտօնապէս կը հեռագրէ Ապրիլ 8 թուով.—

«Թիպէթ.—Մաքսատնայա գնաց Զալու Ապրիլ 5ին և հոն պահականոց մը հաստատեց: Ապրիլ 6ին հասաւ Բալաքանկօ: Հեծեալ հետեւակազօրքերը 300 Թիպէթցիներ գտան Սամուտայի չրջակայքը, Բալաքանկայէ 21 քիլոմէթր հեռի: Թիպէթցիք կրակ ըրին մեր զօրքերը նշմարելով: Կորուստ չկայ:»

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ դեռ ապաքինած չէ: Ակէց զատ քալելու դժուարութիւն ալ ունի: Յատկապէս իրեն համար Պերլինի մօտ Պէլվիւ դղեակը կահաւորուեցաւ, ուր կրնայ իր յարկաբաժինը երթալ և դուրս ելնել առանց ո և է սանդուխէ ելնել իջնելու:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳՈՒԽՍԿԱ ԵՎ ՃԱՔՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԶԻՖՈՒ, Ապրիլ 11.— Նիուչուանկէ վերադարձող չինական շոգենաւ մը լուր կը բերէ թէ նաւուղիղ խնդրելու համար իր տուած նշանները չեն հասկցուած: Անգլիական երկու շոգենաւեր ալ նոյն բանը ունեցած են: Ուրեմն Նիուչուանկի նաւահանգիստը վերջնապէս փակուած է առեւտրական նաւերուն համար:

ՆԻՈՒԶՈՒԱՆԿ.—Նիուչուանկի պատհապան զօրքերը զգոյշ կը կենան այն զրոյցներուն վրայ թէ Ճարտնցիք Քորէայի մէջ տենդոտ գործունէութիւն մը ցոյց կուտան և թէ Ճարտնական փոխադրանաւեր հասած են Եալուի գետաբերանը:

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագիրները Եալուի եզերքներուն վրայ հետազօտիչներու քանի մը թեթեւ կռիւներ կը ծանուցանեն:

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Կը կարծուի թէ ընդհանուր ճակատամարտ մը տեղի պիտի ունենայ Բորթ Արթուրի մօտ: Ծովակալ Մաքարով կը շարունակէ իր հետազօտութիւնները բաց ծովու մէջ և շրջականները: Բայց ո և է դէպք չի ծանուցուիր:

ՊԵՐԼԻՆ.—Անգլ. գործակալութեան մը տեղեկութեանց հակառակ, Ճարտն ո և է բողոք չէ բրած Բրեսիս Պիսմարէ շոգենաւին Ռուսիոյ վաճառուելուն դէմ:

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսական նաւատորմին վիճակը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը, որ 68 անդամէ կը բաղկանայ, այսօր կէս օրէն 4 ժամ վերջը գումարուեցաւ ծովային նախարար Մ. Բէյդանի նախագահութեամբ:

ԼՈՆՏՈՆ.—Նիւ Եորքէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, խահուէի Սակարանը Ապրիլ 10ին ամբողջ աշխարհի մէջ խահուէի սթոքը կը գնահատէ 13 միլիոն պաղ:

ՊԵՐԼԻՆ.—Հարաւ-արեւմտեան գերման Ափրիկէի կառավարիչ Գնդապետ Լէյդվան ամսոյս 9ին Ուկանճիպայի մօտ յաղթեց Հերերոներուն, որոնք թուով իբր 3000 հոգի էին: 8 ժամ տեւող ճակատամարտէ մը եաքը, թշնամիին դիրքը առնուեցաւ: Այս կռիւին մէջ գերմաններուն կորուստն է 5 մեռեալ և 11 վիրաւոր: Թշնամիին կորուստները դեռ յայտնի չեն, բայց ծանր են:

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւստրեան Խորհրդարանը նիսան հրաւիրուած է ամսոյս 19ին:

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Աւստրեւհունգարական դեսպան Մ. Տումպա հոս հասաւ:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը, երէկ, հեսը ունենալով կրօն. ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս աբգ. Յովհաննէսեան, մօ Ներսէս եպս. Ասլանեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Վահան էֆ. Մուրչեան և Պատրիարքարանի աւագ գործակատար Արիս էֆ. Թէօճեանը, Ցունաց Պատրիարքարանը գնաց և ընդունուեցաւ սիրալիր կերպով: Հիւրերը դիմաւորուեցան Ցունաց Պատրիարք Տ. Եռաքիմ Գ.ի, մետրապոլիտներու և քանի մը եպիսկոպոսներու կողմէ: Երկու Պատրիարք Սրբազանները սիրալիր կերպով ողջագուրեցին զիրար և փոխադարձաբար ներկայացուցին ներկաները: Կէս ժամուան տեսակցութենէն մը և աւանդական կարմիր հաւկիթը մեծարուելէ եաքը, հիւրերը եկեղեցի իջան, ուր Օրմանեան Ս. Պատրիարք Հայրը, հայերէն լեզուաւ պերճախօս քարոզ մը խօսեցաւ, բացատրելով և աւետելով Ս. Յարութեան հրաշափառ տօնը և երկու քոյր եկեղեցիներու հետ ունեցած սերտ կապը և տածած սէրը, որ կը ձգտի աւելի ամրապինդ աղերսներով զօրուիլ: Ցնոտ Պատրիարքարանի աւագ գործակատար Արիս էֆ. Թէօճեան Ցունարէնի թարգմանեց Օրմանեան Ս.ի քարոզը:

Ս. Պատրիարք Հայրը ապա միւս նոյն հետեւորդներով այցելեց նաեւ Պուլկարաց Էկզարքարանը ուր սիրալիր ընդունելութիւն մը գտաւ:

— Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ, Տ. Տ. Գրիգորիս և Ներսէս Սրբազանները, ընկերակցութեամբ Վահան էֆ. Սուրենեանի, այցելեցին Հայ-Հռոմէականաց Կ. Պատրիարքարանը, և ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր, ընդարձակին Ս. Զատիկը Տ. Եմմանուէլ կ. Պատրիարքին:

—Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանէն մեկնելէ վերջ, Վահան էֆ. Սուրենեան, ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր չնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ասորւոց Պատր. Փոխանորդին:

ՀԱՊԵՇԻՍՏԱՆԻ Մենելիք կայսրը եթովպական Ասաղ մեծ պատուիրակը չնորհեց Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին: Ինչպէս յայտնի է, Հապէշ ուխտաւորները մեր հետեւորդներն են Երուսաղէմի ուխտավայրերուն մէջ, ուր երկար տարիներէ ի վեր համակիր ընդունելութիւն կը վայելեն Ս. Յակոբայ Միաբանութեան կողմէ:

ԳՈՒՄ ԳԱԲՈՒԻ ԴՐՍԻ Թաղ. Խորհրդոյ անդամները և Թաղին Քաջուիէ Սրբազանը, Ս. Զատկի երկուշաբթի օրը պաշտօնական ընդունելութենէն եաք, ներկայանալով Ս. Պատրիարքին՝ հրաւիրած են Ն. Սրբազնութիւնը ըստ սովորութեան Ս. Պատարագ մատուցելու համար:

ՆԻՈՒԶՈՒԱՆԿ.—Նիուչուանկի պատհապան զօրքերը զգոյշ կը կենան այն զրոյցներուն վրայ թէ Ճարտնցիք Քորէայի մէջ տենդոտ գործունէութիւն մը ցոյց կուտան և թէ Ճարտնական փոխադրանաւեր հասած են Եալուի գետաբերանը:

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագիրները Եալուի եզերքներուն վրայ հետազօտիչներու քանի մը թեթեւ կռիւներ կը ծանուցանեն:

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Կը կարծուի թէ ընդհանուր ճակատամարտ մը տեղի պիտի ունենայ Բորթ Արթուրի մօտ: Ծովակալ Մաքարով կը շարունակէ իր հետազօտութիւնները բաց ծովու մէջ և շրջականները: Բայց ո և է դէպք չի ծանուցուիր:

ՊԵՐԼԻՆ.—Անգլ. գործակալութեան մը տեղեկութեանց հակառակ, Ճարտն ո և է բողոք չէ բրած Բրեսիս Պիսմարէ շոգենաւին Ռուսիոյ վաճառուելուն դէմ:

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսական նաւատորմին վիճակը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը, որ 68 անդամէ կը բաղկանայ, այսօր կէս օրէն 4 ժամ վերջը գումարուեցաւ ծովային նախարար Մ. Բէյդանի նախագահութեամբ:

ԼՈՆՏՈՆ.—

տուցանել յառաջիկայ Նոր Կիրակին, Թաղին Ս. Ցարութիւն եկեղեցիին մէջ։ Ս. Պատրիարք Հայրը սիրով ընդունած է եղած հրաւէրը։

ԷՏԻՐՆԷԻ փոխ-կուսակալ և զինուորական հրամատար Արիֆ փաշա, Զատկի օրը ընկերակցութեամբ նահանգին արտաքին գործոց տեսուչ Ռօպէռ Միղրահի էֆ.ի շնորհաւորական այցելութիւն տուած է տեղւոյն առաջ. փոխանորդ Տ. Արսէն քհ. Դերձակեանի։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ կը հեռագրեն թէ Զատկի հանդէսները խաղաղութեամբ վերջացած են։ Ամէն ազգի ուխտաւորներ 10,000 հոգիէ աւելի, ներկայ էին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը թէ՛ իր անուան և թէ զատկական տօնին առթիւ իրեն ղրկուած հեռագիրներուն ի պատասխան, շնորհակալութեան և փոխադարձ շնորհաւորութեան հեռագիրներ ուղղած է Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարքին, Երուսաղէմի պատր. փոխանորդ Տ. Գէորգ Սրբազանին, ինչպէս նաեւ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ պաշտօնական ընդունելութիւններէն ետք, երկուշաբթի օր, Խաչագիւղի Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Եղիա էֆ. Շահպազ, Ս. Պատրիարք Հայրը Աշխարհամատրան կիրակիին համար Ս. Սարգիսեանս եկեղեցին պատարագելու հրաւիրեց։ Ն. Սրբազնութիւն ընդունեց Շահպազ էֆ.ի հրաւէրը։

ԱՏԻՍ ԱԳԱՊԱՑԻ մէջ գտնուած հայ-վաճառականները ընդամէնը թիւով 15 հոգի լսարան ընթերցատուն մը կազմակերպած են, որուն բաժանորդագրութենէ հասոյթ գոյացած է 900 ֆրանք։ Այս գումարին 700 ֆրանքը յատկացուած է Օրթերներու և Հանդէսներու բաժանորդագրութեան ու Հայերէն, Ֆրանսերէն, Անգլիերէն նոր բագոյն հրատարակութեանց՝ արհեստական, գիտական և աշխարհագրական։ Լսարան-ընթերցատան համար մասնաւոր շէնքի մը կառուցումը որ նախապէս ծրագրուած էր, յետաձգուած է մինչեւ որ բաւականաչափ դրամագլուխ մը կազմուի։ Առ այժմ որոշուած է առժամեայ շէնք մը վարձել։

ԲԱՂԷՇԷՆ կը գրեն մեզի Մարտ 14 թիւով. — Արդէն ասկէ առաջ գրուած էր Պոլսական թերթերու մէջ, Շողիկեան Մ. Ղարիպեան աղայի տան 1000 ոսկիի գողութիւնը։ Թղթակցութիւնները կը յայտնէին թէ Առաջնորդը երեք վրճռական քայլ մը չառաւ այդ կարեւոր խնդրին նկատմամբ, այլ միշտ սառն անտարբերութեամբ մը պատասխանեց։ Առաջնորդ Հայր Սուրբը այս կարծիքէն վիրաւորուած, ժողովով հերքում մը կուտար այդ ակնյայտնի իրողութեան։

Քաղ. Ժողովոյ անդամներէն ոմանք որ բաւական ժամանակ աշխատեցան գողնը երեւան հանելու, պարզապէս Առաջնորդին հաճոյանալու և ի հեճուկս Շողիկեան Սերովբէ էֆէնտիի, ստորագրած են այդ հերքմագիրը, առանց անալու պահ մը իրենց խղճի ձայնին։

Թուէս 2 օր առաջ, արդարադատ կառավարութիւնը հաստատելով գողութիւնը 6 ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց երկու քահանաները, Ապդալը և գողնաթագոյց երէցկինը։

Սակայն Շողիկեան չգոհանալով Նախադատ Աեանին այս վճռէն, ճիշտ նոյն օրը Իսթինաֆ ըրաւ։

Գալբագճեան Հայր Սուրբը, կը հերքէր այդ գողութիւնը, սակայն ամէն անկողմնակալ ընթերցողներ, այս վճիռը աչքի առաջ ունենալով, պիտի կարողանան վերլուծել Առաջնորդ հօր զգացումները։

ՏԻԿԻՆ Մաքրուհի Իբրանոսեան որ ծանօթ է իր բարեգործութիւններով, Աւագ Ուրբաթի օրը Ազգ. Հիւանդանոց այցելելով ծերանոցի թշուառներուն բաշխած է անձամբ 105 գտակ, և Որբանոցի աղջիկներուն փոկեղ ու շաքար։

ՆԻԻ ԵՈՐՔ հաստատուած գորգի հանրահռչակ վաճառական Յովհ. էֆ. Թաւշանճեան Սէն-Լուսի ցուցահանդէսին մէջ արեւելեան գորգերուց ցուցադրութիւն մը կը կազմակերպէ, ուր ի տես պիտի դնէ երկար տարիներէ ի վեր իր մթերած արեւելեան ընտիր գորգերը, որոնք մեծ արժէք ունին այսօր հնագիտական աշխարհին մէջ։

ՀԱՑ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ. — Վիեննայի մխիթարեաններէն Գեր. Հ. Ադրիատիկոս վրդ. Տալեան, Աւստրիոյ Զեռնովից քաղքին մէջ ուր օգափոխութեան գացած էր, վերջերս սաստիկ թոքատապէ բռնուելով ամսոյս 22ին վախճանած է 36 տարեկան։

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԴԱՍՈՒՑ ԴՊՐԱՑ

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԵՒ ԱՅԼՈՅ ԵԿԵՂԵՑԵԱՅ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ

ՆԹ. — Ընդհանուր ժողովներու ատենագրութեանց վաւերական պատճէնները նիստէն մինչեւ երեք օր պէտք է Պատրիարքին հաղորդուին։

Կ. — Տնօրէն ժողովներու կազմած տարեկան հաշուետոյցը և հաշուական վիճակը ընդհանուր ժողովին ներկայացուած ատեն, միացեալ պիտի ունենան կալուածներու, վագֆներու, շապիկներու, նուէրներու, առհասարակ դպրաց պատկանող բոլոր ստացութեանց և գոյից ցուցակները։

ԿԱ. — Դպրաց դասերու ընդհանուր ժողովները կրնան բացառական յօդուածներ և ներքին կանոններ կազմել, այլ միայն կրօնական ժողովոյ հաւանութեամբ և Պատրիարքական հաստատութեամբ կրնան գործադրութեան մանել։

ԿԲ. — Բոլոր դպրաց դասերու համար իբր ընդհանուր տօնախմբութեան օր ընդունուած է Ս. Ստեփանոս Նախավկայի և Նախատարկաւագի աւագ տօնը. և պէտք է օր ամենայն հանդիսութեամբ կատարուի եկեղեցական դասուն գործակցութեամբ։ Տօնական պարագաներ Դպրապետի հրահանգով կը կորզադրուին։

ԿԳ. — Դպրաց դասեր տարւոյն մէջ որոշեալ օր մը պիտի ունենան յորում մեծահանդէս պատարագ և հոգեհանգիստ կատարուին հանգուցեալ, դըպրապետներուն, դպիրներուն, պատուոյ անդամակիցներուն և բարերարներուն համար։

ԿԴ. — Իւրաքանչիւր դպրաց դասս սովորութիւն ունի տարին անգամ մը մեծ վերաբերման արարողութիւնը կատարել, որ կրնայ հոգեհանգստեան պատարագին կամ ուրիշ հանդիսաւոր պարագայի հետ միանալ։

ԴՊՐԱՑ ԴԱՍԵՐ

ԿԵ. — Հնուց հաստատեալ և ծանուցեալ Դպրաց Դասերն են։ Մայր Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասը 1719ին սկսած ժամագործ Եւսուփեան Յովսեփայ դպրապետութեամբ. Սամաթիոյ Ս. Դէորգ եկեղեցւոյ դպրաց դասը 1720ին սկսած Թաշճեան Յակոբայ բարերարութեամբ. և Պալաթու Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ դպրաց դասը 1740ին սկսած։

ԿԶ. — Վերջերը կազմուած են ևս. Նաւլըզաքաւի Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյ դպրաց դասը 1882ին. Մագրիքէօյի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ դպրաց դասը 1897ին. Կէտիկ Փաշայի Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյ դպրաց դասը 1898ին և Գումգաբուի դուրսի Ս. Ցարութիւն եկեղեցւոյ դպրաց դասը 1902ին։

ԿԷ. — Նոր դպրաց դասեր կազմելու համար, բոլոր կարեւոր պայմանները լրացուելէն ետքը պէտք է Կրօնական Ժողովոյ կողմանէ հաստատուին և Պատրիարքական կոնդակով վաւերացուին։

ԿԸ. — Այն դպրաց խումբերը որոց անդամակիցք տասնէ նուազ են, Կրօնական Ժողովոյ կողմանէ որոշուելիք առժամեայ մատակարարութեամբ կը վարուին, մինչեւ որ թիւերնին լրանալով դաս մը կազմեն, կամ թէ իսպառ դադարին։

ԿԹ. — Դադարեալ կամ լուծեալ դպրաց դասերու պատկանող շարժական և անշարժ ամէն կալուած և շապիկ և ստացութիւնք և գոյք՝ սեփականութիւն կը լինին այն եկեղեցւոյ, որոյ մէջ պաշտօն ունէր դադարեալ կամ լուծեալ դպրաց դասը։

Հ. — Ներկայ Կանոնագրով դադարեալ կը համարուին մինչեւ ցարդ կազմուած կամ հաստատուած, ընդհանուր և մասնաւոր կանոնագիրներ և որոշումներ և հրահանգներ։

Հաստատեցաւ Կանոնագիրս ի Կրօնական Ժողովոյ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան յաւուր ասենի Սրբոց Ղեւոնդեանց յ3 Փետրուարի 1904 տարւոյ և ըստ այնմ հրամայեմք ի հրատարակութիւն և ի գործադրութիւն։ — Ի Պատրիարքարանիս, ի 5 Փետրուարի 1904

ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ԱԶԴ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը յառաջիկայ հինգշաբթի, 1 ապրիլ, կանանց համար յատկապէս Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Մայր եկեղեցւոյ մէջ։ Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամը 2ին, սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի ժամը 4ին։

Զայս ի գիտութիւն կը ծանուցանենք բարեպաշտ ժողովրդեան։

Թաղ. Խորհրդոյ Մայր Եկեղեցւոյ
Աւետարանի Աւետապետ
Գ. ՄԷՀՏԷՐԵԱՆ Յ. ԱՀԱՌՈՒԱՆ
Գումգաբու, 30 մարտ 1904

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հրապարակային երախտագիտութիւնս կը յայտնեմ ծանօթ և ներհուն բժիշկ Տօքթ. Վալանթէն Նալբասի, որ իր անժխտելի հմտութեամբ և գիտական ամենավերջին միջոցներով երկու ամսուան մէջ կրցաւ կատարելապէս առողջացնել կինս, որուն մարմինին կէսը, վերէն վար, ջղային թուլութեան մը ենթարկուած էր, կէս անդամալոյծի վիճակ մը տալով անոր։

Կամուրջին վրայ լրագրավաճառ
ՊԻԵԼԱՔՈՒՍ

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

12 Ապրիլ 1904

Ֆրանս. 3% Français)	97	90
Բէժի (Tab. Turcs)	376	—
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	84	65
Երկաթուղի (Lots Turcs)	125	—
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	584	—
Թրանսվալ (Transvaal)	112	–

ԹԷՎԱՃԻՀԱԹ

Իսքէյէ էյրաֆքնտան սաատ. Մէհմէտ Շեւքրի փաշա հազրէթլէրինէ Բուլտէլի Պէյլէրպէյլիի բայէսի.

Ճէպլը Հիմայուսը Միւլիւքանէ քեսթիպլէրինտէն սաատ. Մէհմէտ Ֆուատ պէյ էֆէնտիյէ թէրֆիէն բիւթպէի Ուլա սընֆը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տրը։

ՆԸՇԱՆ

Ալմանեա տէվլէթը ֆէխիմէսինին Տէրսաատէթ սէֆարէթի միւսթէշարը իքէն տէվլէթը միւշարիւէյանընն Մէքսիկա սէֆարէթինէ թային օլունան էսալէթլու Պառօն Տը Վանկէնհայմ ճէնապլէրինէ մուրասա Օսմանի վէ Մաճարստան միւթէպէրանընտան գօնթ Սէյչէնիյէ իւչինճիւ բիւթպէտէն Մէհիտի վէ Ավսթրիա տէվլէթը ֆէխիմէսի թէպասընտան վէ հիւնէրվէրանտան Մ. Թումանա տէօրտիւնճիւ բիւթպէտէն Օսմանի նըշանը զիյանլարը իհսան պույրուլմուշ տրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՌՈՒՍԵՒՃԱԲՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ. — Ռուս լանակին վիրաւորներուն և այրիներուն ի նպաստ, Պոլսոյ մէջ բացուած հանգանակութիւնը հասաւ 136 հազար ֆր.ի։

— Մէսամբրիի Բրիմէ չոգենաւը ուրբաթ օր Պոլսոյ նաւահանգիստը կը հասնի, իր մէջ ունենալով Վարեակի և Քօռէֆցի նաւազները։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Քոնթան առաջիկայ հինգշաբթի օր Պոլիս կը վերադառնայ։

ՀԵԼԼԵՆԱՑ ԱԶԳ. ՏՕՆԸ. — Երէկ հելլենաց ազգ. տօնը ըլլալով կրօնական արարողութիւն մը կատարուեցաւ Բերայի հելլէն դեսպանատան մատրան մէջ։ Ներկայ էին դեսպան Մ. Կրիքարիս, դեսպանատան պաշտօնեաները և գաղութին անդամները։ Արարողութիւններէն ետք դեսպանը ընդունելութիւն մը կատարեց։ Ճոխ շքասեղան մը յարդարուած էր։ Բաժակ պարպուեցաւ Երկիրս թագաւորին և Հելլէն ազգին համար։

ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ. — Զատկի առթիւ վեհ. Զարը արդի պետական խորհուրդի անդամ անուանեց Պոլսոյ ռուս դեսպանատան խորհրդական Մ. Սվէչին և ընդհ. հիւպատոս Մ, Բոնաֆիտին. և Ս. Սթանիսլասի պատուանշանը տուաւ դեսպանատան Դ. քարտուղար Մ. Էվրէէնովի։

Պ. ՎԱՆԿԷՆՀԱՅՄ. — Պոլսոյ գերման դեսպանատան նախկին խորհրդական Պ. Վանկէնհայմ որ Մեքսիկայի դեսպան անուանուած էր, երէկ մեկնեցաւ Պոլսէն Պէրլին։ Հանկէց ճամբայ պիտի ելլէ իր պաշտօնատեղին։

ԱՐՄՏԻՒԻ ՍԱԿԱՐԱՆ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր արմտիքի սակարան մը հաստատել։ Առեւտրական նախարարութիւնը խնդրեց Բ. Դուռնէն որ այդ առթիւ պատրաստուած ծրագիրը գործադրուի, քանի որ Սակարանին բացումը մեծ օգտակարութիւն պիտի ունենայ։

ՄԱՐՄԱՐԱՅԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐԸ, — Պետական խորհուրդին քաղաքային ճիւղն ալ պիտի քննէ այն որոշումը որուն համաձայն Շիրքէթը չոգենաւային երթեւեկ մը պիտի հաստատէ Մարմարայի նաւահանգիստներուն համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը Բիլոյի վանքին մէջ անցուց Զատկի տօնները։

ԽՏԻՎԻՆ մայրը ապրիլ 7ին ճամբայ պիտի ելլէ Եգիպտոսէն Պոլիս, իր տարեկան գիւղաշնչութեան համար։

«ՄԷՃԻՏԻԵՃ» յօդանաւը որ Ֆիլատէլֆիայէն կուգայ, Ճիպրալթարէն անցաւ և կիրակի օր Միտիլլի կը հասնի։

ՀԷՍԻ Էրնէսթ-Լուի մեծ դուքսը որ հիմա Բօրֆօ կը գտնուի, շաբաթ օր Պոլիս կը հասնի։

ԵԴԻՊՏՈՍԻ կայս. քոմիսէր Կաղի Ահմէտ Մուխթար փաշա ապրիլին Ֆրանսա կը մեկնի, վիրաբուժական գրծողութեան մը ենթարկուելու համար։ Յետոյ Պոլիս՝ իր ընտանիքին մօտ պիտի գայ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Վիեննայի թերթերը կը գրեն թէ, Բէսարիէի կողմը պուլկար երկու աւազակախումբեր նուաճուեր են Օսմ. զօրքերէն։

— Էտիրնէի նահանգին մէջ քանդուած տուներուն վերաշինութիւնը աւարտած է։

— Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշայէն և շրջականերէն փախչողներէն 288 հոգի վերադարձան։

— 18,477 ընտանի անասուններ բաժնուեցան վերադարձող փախստականներուն։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան թաղակի անտուկը հրաման ստացաւ ամաթաղակները կանոնաւորաբար վճարել և յապաղման տեղի չտալ։

ՀԱՑՏԱՐ ԲԱՇԱՑԻ գիւղին համար չորս չոգենաւներ չինել պիտի տրուին 60,000 ոսկի արժէքով։

ՏԷՐԲՈՍԻ ջուրը մինչեւ եէնիքէօյ պիտի տարուի։

ՍԿԻՒՏԱՐ-ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ջուրի Ընկերութեան գրուեցաւ որ ջուրերը երկու շաբաթը մէկ անգամ տարրալուծուելով արդիւնքը հաղորդուի բժշկական վարժարաններու վերատեսչութեան. նաեւ ջուրերը միշտ զտել և զտիչ գործիքները ու խողովակները աւէլ մաքրել։

ՍԸՎԱԶԻ կուսակալ Ըէշիտ Աքիֆ պէյ, 16րդ զօրաբաժնին հրամանատար Խալուսի փաշան փոխանորդ կարգելով, Թոքատ մեկնեցաւ քնական պտոյտի համար։

—Սըվազի կուսակալութիւնը ձեռընհաս գաշտանարանէն արտօնութիւն խնդրեց տեղւոյն ստիկան-գինուորներուն վրայ 146 հոգի աւելցնելու, որոնց 70ը՝ հեծեալ։

ՀԱՒԿԻԹԻ արտածումը լաւագոյն ապագայ մը ունի Թուրքիոյ մէջ։ Այժմ 80 միլիոն հաւկիթ կ'արտածուի տարին, իբր 150,000 ոսկի արժէքով։ Ռուսիա ալ հաւկիթի մեծ արտածիչ մըն է, սակայն պատերազմը փոխադրութիւնները դադրեցուցած ըլլալով, կը կարծուի թէ գիւղերը պիտի աղդուին։ Հետեւաբար մեր արտադրիչները կրնան օգտուիլ այս առիթէն։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Եղեռնադատ ատեանը առջի օր դարձեալ դատեց Մէհմէտ անուն անձը, որ ասկէց շուրջ երկու տարի առաջ, Եէնի Դարբոյ, Պօսթան իլի, սպաննած էր Վահան Մատասեան և Սարգիս Ֆէրահեան լֆ.ները, որոնք ձերբակալել ուղած էին զայն, գողութիւն կատարած պահուն։ Վճռաբեկ ատեանը բեկած էր նախապէս տրուած վճիռը, սակայն Եղեռնադատ Ատեանը վերահաստատեց զայն, որ է 15 տարուան տաժանակիր աշխատութիւն։

ԱՆԶԱՆԱՊԱՆ. — Գատրգիւղ, Եէլտէլիրմէնի բնակող Ճէմալ պէյ երեք օրէ ի վեր անյայտ էր։ Առջի օր դիակը գտնուեցաւ Մօսայի ծովեզերքէն։ Ոստիկանութիւնը հաստատեց թէ Ճէմալ պէյ տարիէ մը ի վեր ենթակայ եղած հիւանդութեանէն յուսահատած՝ անձնասպան եղած է։

Շաբաթ օրուան թիւով երկտող մը հրատարակած էինք, որով կը հարցուէր թէ

Ո՞ՐՆ Է

այն վաճառատունը, որուն ապրանքները իբր, տոկուն, ձեւաւոր, ճաշակաւոր եւ համեմատաբար ամենէն ադան են։

Բազմաթիւ նամակներ ստացանք այս առթիւ, որոնց հարիւրին եօթանասունը հինգը կը հաստատեն թէ, ակնարկուած վաճառատունն է

Ղալաթիոյ ծանօթ հոգանոցավաճառ Միհրդատ էֆ. Հայկազնի վաճառատունը

Յակոբ էֆ. Բէսիքչեան, որ միւսները կանխած էր, կրնայ մէկը ղրկել խմբագրատուն, ուրկէ պիտի ստանայ խոստացուած նուէրը, չիք գաւազան մը։

ԳԵՐԱՑՔ ՍԿՈՒՔԸ

(CIRQUE DE PÉRA)

Նէլսոն լը Ֆոլէի խումբէն ետք, Սիրքին համակրելի անօրէնը Մ. Ռամիրէզ Վառիէթէի նոր խումբ մը բերել տուած է շաբաթ օրուընէ ի վեր, որ այս գիշեր գիւանագիտական մեծ երեկոյթ մը կուտայ բազմաճոխ յայտագրով մը։

Կարդալ Դ. Երես «Իւնիօն»
Ապահովագրական Ընկերութեան ազդը

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզի հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ԲԱՐԻԶ, 12 Ապրիլ. — Բորթ Արթուրէն կը հեռագրեն թէ ճաքոնական նաւաբաժնին հակողութեամբ փոխադրանաւեր, որոնք 250,000 զօրք կը պարունակեն, Վայհայվայի առջեւէն անցան։ Ճաքոնցիք մտադիր են զօրք ցամաք հանել Մանչուրիոյ ցամաքը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Սէուլէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ճաքոնցիք յաջողեցան ազատել ռուսական «Վարիակ» յածանաւը, որ Զէմուլբոյի առջեւ ընկղմած էր։

ՀՌՈՄ. — Գերմանական «Հոէնձոլբրն» չոգենաւը որ Ճենովա կը գտնուի, ծախուեցաւ ռուս կառավարութեան։

ԲԱՐԻԶ. — Բորթ Արթուրէն կը տեղեկացնեն թէ Նոր ռմբակոծման մը կը սպասուի։

— Վլատիվոսթոքէ կը հեռագրեն թէ ռուս յածանաւերը նաւահանգիստ դարձած են առանց Ճաքոնցիներուն հանդիպելու։

— Ռուսերն ու Ճաքոնները սկսան կրակ ընել Նալուի մէկ կողմէն միւսը։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ. — Կը հերքուի այն լուրը թէ Ճաքոնցիք գրաւած են Ռուսներուն թնդանօթները Շանկճուի մէջ։

ՎԻԵՆՆԱ. — Խարկինի մէջ առողջապահական վիճակը վտանգաւոր է։

«Ատամնաբոյժ Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ»
Կարդալ Դ. Երես

ՍԱԿԱՐԱՆ

Անշուշտ կը յիշեն Մանզուէի ընթերցողները թէ վերջին անգամ ի՛նչ կարծիք յայտնած էինք օսմ. թուղթերուն նկատմամբ, առանց թելադրելու սակայն թէ՝ այսինչ կամ այսինչ գործառնութիւն կատարեցէք, գնել կամ ծախել։ Երկու երեք օրէ ի վեր և մասնաւանդ երեկ իրիկուան Սակարանին մէջ եղած գիները հաստատած են մեր սոյն կարծիքը. Օսմ. քոնսոլիտը գրեթէ երեք զչ. և երկաթուղին վեց ֆրանք վրայ դնելով, և այնչափ հաստատ կը բռնուին դարձեալ թէ՛ հոս և թէ եւրոպական Սակարաններու մէջ, որ ա՛լ աւելի բարձրանալու յոյս կուտան։

Մ. ՀԱՅԿԱԶՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

30/12 Մարտ 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	91.33
Ամենէն բարձր գինը	92.26
» վար գինը	91.26

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	123.37½
Երէկուան բարձր գինը	125.
» վար »	122.87½
Ռուսական	93.25
Ճաքոնական	637.5
Բարափ	512.
Բրէտի Ֆօնսիէ էմիրսիէն	281.—
Պանք Նաս. Կրէս.	432.50
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	5.95
Բէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	375.
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	11.55
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.65

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղչ.էն	ղչ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.19
Անգլիական ոսկի	110.02
Ֆրանսական ոսկի	87.20
Բրիմից	51.04

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ Գրատան ազդը
Կարդալ Դ. Երես

„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԹՈՒՐԹՕՆԸ 48

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ՎԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ
Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿՈՅՐԲՆ ԱՂՋԿԸԿԸ

Թիպօ մինչեւ այն ատեն չէր համարձակած երիտասարդին երեսը նայելու։

Իր կնոջ յուզիչ պատմութիւնը խոբապէս վրդոված էր իր հոգին, և անդիմադրելի ոյժ մը կը մղէր զինքը ներում խնդրելու այդ վեհանձն բարեկամէն, որուն անձնուիրութիւնն ու բարեգործութիւնները այնքան ջերմապէս գնահատած էին ամէն կողմէ։

Բարեմիտ երիտասարդը կը զգար թէ շատ մոլար ճամբու մը հետեւած էր մինչեւ այն ժամանակ, և իրեն այնպէս կուգար թէ սոսկալի երազէ մը նոր արթնցեր էր դեռ։

Կնոջը մէկ ակնարկին վրայ, կամաց կամաց Բիէռի մօտեցաւ, և գլուխը կուրծքին վրայ հակած,

—Սիրելի՛ Բիէռ, ըսաւ դողահար ձայնով մը, այս պահուս միայն կ'ըզգամ թէ ո՛րչափ անիրաւաբար դատեր եմ քեզ մինչեւ հիմա։ Զար թելադրութիւններ քիչ մնաց որ եղեռնապարտ պիտի ընէին զիս, բայց կ'երդնում թէ նպատակս ուրիշ բան չէր, բայց եթէ անաղարտ պահել միշտ ընտանիքիս և զաւակներուս պատիւը։ Գիտեմ թէ վատ մըն եմ ես, և անարժան եմ քու ներողութենդ։ Սակայն պարագայ մը կայ զոր չպիտի մոռնամ բովանդակ կեանքիս մէջ։ Երբ ես իմ բոլոր վատակս գիւնեստուններուն մէջ կը վանէի, դուն ասդին իմ կինս անպատուութենէ և զաւակներս ալ անօթութենէ կը փրկէիր։ Ահա ոտքերուդ տակն եմ, Բիէռ։ Թո՛ւք երեսս, թո՛ւք կ'ըսեմ։ Հիմա կարգը քուկդ է իրաւունքդ պահանջելու։

—Թի՛պօ, պատասխանեց Բիէռ լըրջութեամբ, ես շատ հեղ առիթ ունեցած եմ ըսելու թէ դուն աշխարհի ամէնէն ազնիւ մարդն ես, բայց սա՛յնացանքը ունիս որ ուրիշներու խօսքերէն շատ շուտ կ'ազդուիս և բարեկամդ թշնամիդ չես կրնար զանազանել։ Ես առաջին օրէն բարեկամ եղած եմ իմ բոլոր ընկերներուս, և պատճառ մը չունիմ որ քեզ համար ալ նոյն բարեկամութիւնը չի տածեմ։ Բիչ մը առաջուան դէպքը մոռցած եմ բոլորովին, վասն զի համոզուած եմ թէ քու բարի սիրտդ չպիտի ուզէր ատանկ գէշ գործի մը մղել քեզ, եթէ ուրիշներ օգուտ քաղել չուզէին քու բարեմտութենէդ։ Ես միշտ կը սիրեմ և կը յարգեմ քեզ, և իբր ապացոյց ահա անդա՛մ մըն ալ կ'երկնցնեմ ձեռքս։

Թիպօ անմիջապէս բռնեց Բիէռի ձեռքը և սեղմեց գրգանքով։

—Հիմակ որ ամէն բան լմնցաւ, յարեց Բիէռ գոհունակ ժպիտով մը, պէտք է որ կնոջդ հետ ալ հաշուուիս, վասն զի խեղճ կինը քեզմէ զատ ուրիշ մխիթարանք չունի։ Օ՜ն, ես դեռ չմեկնած, գրկէ կինդ և համբուրէ զաւակներդ։

Թիպօ յամր քայլերով կնոջը մօտեցաւ և պաղատական ձայնով մը բրդ

—Լիւսի՛, հեկեկաց, թէև արժանի չեմ քու սիրոյդ, բայց կը սիրեմ քեզ ու զաւակներս։ Ահա պարոն Բիէռի առջեւ և երեք ձագուկներուս գլխուն վրայ, կ'երդնում որ ալ բնաւ ոտք չպիտի կոխեմ գիւնեստուններէն ներս, և իմ բոլոր հոգածութիւնս ձե՛զ միայն պիտի նուիրեմ։

Թիպոյի խօսքերուն մէջ անանկ անկեղծ շեշտ մը կար որ Լիւսի յուզուեցաւ, և հոգեկան անճառ վերացումով մը երկանը ճիտը նետուելով,

—Զաւակնե՛րս, պուռաց, ուրախութենէն խելայեղ, եկէ՛ք համբուրեցէ՛ք ձեր հայրը։

Երեք պզտիկները, մէկ ոստումով, իրենց հօրը քով վազեցին, և սկսան բուռն եռանդով մը անոր ձեռքերը համբուրել։

Թիպօ իր սրտին վրայ սեղմելով զանոնք,

—Լիւսի՛, հեկեկաց, թէև արժանի չեմ քու սիրոյդ, բայց կը սիրեմ քեզ ու զաւակներս։ Ահա պարոն Բիէռի առջեւ և երեք ձագուկներուս գլխուն վրայ, կ'երդնում որ ալ բնաւ ոտք չպիտի կոխեմ գիւնեստուններէն ներս, և իմ բոլոր հոգածութիւնս ձե՛զ միայն պիտի նուիրեմ։

Թիպոյի խօսքերուն մէջ անանկ անկեղծ շեշտ մը կար որ Լիւսի յուզուեցաւ, և հոգեկան անճառ վերացումով մը երկանը ճիտը նետուելով,

—Զաւակնե՛րս, պուռաց, ուրախութենէն խելայեղ, եկէ՛ք համբուրեցէ՛ք ձեր հայրը։

Երեք պզտիկները, մէկ ոստումով, իրենց հօրը քով վազեցին, և սկսան բուռն եռանդով մը անոր ձեռքերը համբուրել։

Թիպօ իր սրտին վրայ սեղմելով զանոնք,

—Փառք քեզ, Աստուած, գոչեց, հիմակ կը սկսիմ հասկնալ թէ ո՛րչափ քաղցր վայելքներ ունի ընտանեկան կեանքը։

Ու աչքերը չորս կողմը պտտցուց Բիէռի շնորհակալութիւն յայտնելու համար։

—Բայց ո՞ւր է պարոն Բիէռ, ձայնեց յանկարծ զարմանքով։

Թիպոյի կինը նոյնպէս չորս դին զննելով,

—Սիրելի՛ս, ըսաւ գորովալի շեշտով մը. պարոն Բիէռ իր պարտականութիւնը կատարեց և մեկնեցաւ։ Անիկա չատոնց կը փափաքէր ընտանիքիդ ծոցը վերադարձնել քեզ, և հիմակ որ այդ բաղձանքը լրացաւ, ա՛լ ուրիշ տեղ պիտի երթայ տառապող հոգիներ գտնելու և զանոնք մխիթարելու համար։

(Շարունակելի)

"ՄԱՆԶՈՒՄԻ,,Ի ԵՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

31 Մարտ 1904 — 66

ԼԷՖԹԱԳՈՅԹՆ ՈՂԻՐ

ԵՐԿԲՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԸ.

Ոստիկանին տուած այս առաջին հարուածը ահռելի էր Ճիւլիայի համար։ Եթէ քանի մը շաբաթ առաջ դային իրեն ըսէին, «Ձեր ամուսինը գնուն կերպով դրպարտուած է. ան միշտ հաւատարիմ էր ձեզի և չէր ճանչնար նոյնիսկ իր տարփուհին կարծուած կինը,» ամենախոր և կատարեալ ուրախութիւն մը պիտի զգար։

Բայց իր ամուսինին անհաւատարմութիւնը որ միակ չքմեղանքն էր իր նոր սէրի մը մէջ նեռնելուն, հիմա բոլորովին կը դգդրէր զոյութիւն ունենալէ։ Այրկեանի մը մէջ հազարումէկ մտածումներ անցան իր մտքէն։ Խղճապարթը մուտ գտաւ իր հոգիէն ներս. յետոյ քիչ մը հանգարտեցաւ և Վիպէռի դառնալով հարցուց։

— Ի՞նչպէս արդարութիւնը կրցաւ տեղեկանալ այդ ամէնքին։ Նախանձէ ուրիշ ինչ գգացում կրնայ մը դած ըլլալ այդ Լանկլատը ամուսինս սպաննելու։

— Ան չէ որ սպաննած է զայն, պատասխանեց Վիպէռ։

— Ան չէ՞... ինչ կ'ըսէք... իր ոճիրը չէ՞ր խոստովաներ միթէ...

— Այո՛, բայց անձի չփոթութիւն մը կայ։ Լանկլատ մարդ մը սպաննած է. անունը չէր գիտեր սպաննելին և կը կարծէր որ ձեր ամուսինն էր։ Հաճեցէք տիկին կարդալ դատական պաշտօնաթերթը. հոն պիտի գտնէք այս չահեկան դատավարութեան ելքը, որուն ներկայ դանուիլ յարմար չեմք դատած։

Ճիւլիա դողդոջուն՝ հեռաց առաւ ոստիկանին երկարած թերթը, չէր կրնար գուշակել թէ Վիպէռ ուր կ'ուզէր հասնիլ. բայց որոշապէս կը հասկնար թէ ծանր բան մը կը դառնար շուրջը։ Կարդալէ ետք վարանք մը եկաւ վրան, և թերթը ձեռքէն վար ինկաւ։ Վիպէռ դեռնէն վերցուց, խնամքով ծալլեց, գրպանը դրաւ և ըսաւ.

— Այսպէս, դարձեալ պիտի սկսուի։

Ճիւլիա յանկարծ գլուխը վար առաւ.

— Ի՞նչ բան պիտի վերսկսի, հարցուց։

— Բայց, մարդասպանը չէ գրտնուած և սակայն սպաննեալ մը կայ։ Ուրեմն պէտք է որ վերսկսինք մեր խուզարկութիւնը։

— Ահա արդարութեան գործն է, յարեց այրին զուսպ ձայնով մը, խառնուելու բան մը չունիմ։

— Ի՞նչ շուտ կ'ընկրկիք, տիկի՛ն։

Ճիւլիա վեհ կերպով մը նայեցաւ անոր և զսպելով ջիղերը պատասխանեց.

— Կ'աղաչեմ պարոն որ ձեր դիտողութիւններէր խնայէք ինծի։

— Տէ՛ր Աստուած, տիկին, եթէ դիտողութիւն կ'ընեմ ձեր ընկրկելուն վրայ, անո՛ր համար է որ մեր չահերուն հակառակ է ան։

— Ի՞նչ կը հասկնաք ատով։

— Անտարակոյս կը յուսայի որ պիտի հաւանէիք ինծի օգնելու, ինչպէս ժամանակին, մեր խուզարկութեանց միջոցին։ Զախաւերի մը պէս մոլորեցայ, գիտե՛ս, կեղծ հետքի մը վրայ, բայց առաջինին կուգամ դարձեալ, ինչ որ ապահովապէս լաւն է։

— Առաջինին, յարեց Ճիւլիա տժգունելով, որովհետեւ հասկցած էր Վիպէռի ակնարկութիւնը։

— Այո տիկին, առաջինին։ Քանի որ Լանկլատ չէ յանցաւորը, ա՛լ պատճառ չունիմ չկասկածելու դարձեալ Սավարիի մեղապարտութեան վրայ։

— Պարո՛ն...

— Տիկի՛ն...

— Ձեր կասկածները չեն կրնար հաստիլ անոր՝ որուն վրայ կը խօսիք։

— Ժամանակաւ կը համնին չէ՞... յարեց Վիպէռ անգութ կերպով. ինչո՞ւ, խնդրեմ ըսէ՛ք, կացութիւնը այսպէս փոխուած է։

— Այնպէ՛ս է, գոչեց կինը զայրացած. պարկեշտ մարդ մըն է ան, ազնիկ մը ճանչցայ և կը յարգե՛մ։ Ձեր կասկածներով դեռ երկար ատեն մի՛ աղտոտէք զայն։

— Տիկին, աւելցուց Վիպէռ իր կարգին բարկացած։ Սավարիի համար անոր այսքան ջերմ պաշտպանութենէն. տիկին, սա սրանը մուտ գտնելէս ի վեր համոյք կը դգաք ինծի յիշեցնելու թէ ես մարդ մը չեմ այլ պարզ ոստիկան մը։ Է՛, լա՛ւ. ոստիկանը միայն իր պարտականութիւնը կը ճանչնայ. անոր պաշտօն կը տրուի ոճրագործ մը փնտռելու, ան կը փնտռէ առանց կարեւորութիւն տալու թէ կին մը կրնայ չահունենալ այդ մեղապարտէն, և զայն կը սիրէ...

Ճիւլիա տեղէն խոյացաւ, թեւերը երկարեց և միայն սա բառը գոչեց

— Դո՛ւրս ելէք։

Վիպէռ տժգոյն՝ նոյն կնոջ չափ, ցաւագինօրէն ընկճած աչքերը խոնարհեցուց և հեռանդացաւ։

Երբ ոստիկանը դրան մօտ գնաց Ճիւլիա ազատած կարծեց ինքզինքը և թիկնաթոռի մը մէջ նետուելով դոչեց։

— Ո՞ւր բերեր են ինծի. ի՞նչ տեսակ երկիր է հոս, սենեակդ կուգան սպաննելու համար մարդ մը կամ նախատելու համար կի՛ն մը։

Իր ցասումին մէջ գերազանց էր։ Սեւ չքեղ մազերը զոռ հազիւ կրցած էր ամփոփել ոստիկանը ընդունելու համար, քակուած ինկան անոր դողդոջուն ուսերուն վրայ։ Կուրծքը կ'ելեւէջէր զայն հազիւ ծածկող ժանեակին տակէն. բարկութիւնը ոգեւորած էր այտերը և կարմրցուցած՝ իր չքնաղութիւնը։ Բաց բերանը ուրկէ հառաչ մը դուրս կը պոռթկար, ցոյց կուտար ակռաներուն գմայլելի շարքը։

Վիպէռ որ կեցած էր գիտելու համար, երբեք այսքան զգլխիչ չէր տեսած զայն, չկրցաւ իր միշտ գերազըրգիռ և չգոնացած երեւակայութիւնը զսպել. յանկարծ ինքզինքը կորմնցուց, խոյացաւ դէպ ի Ճիւլիա, անոր գլուխը առաւ իր ձեռքերուն մէջ ինքնապաշտպանութեան տեղի չձգելու համար, և իր շրթունքը փակցուց գեղանի իտալուհիին հրատոչոր շրթներուն։

Ահիկա առաջին համբոյրն էր գուցէ որ կնոջ մը կուտար։

Ճիւլիա դողդղաց այս զգուելի հրպումէն. յետոյ խիզախ շարժումով մը ինքզինքը ազատելով այդ գրկախառնութենէն, հարուած մը տուաւ Վիպէռի դէմքին և խելակորոյս փախաւ։

(Շարունակելի)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԲՈՒՐԱ, ՍՈՒԹԷՐԱԶԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 4
(ԹՈԳԱՏԵԱՆ ՍՊՅԱՌԱՆԻՆ ԴԻՄԱՑԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ)
ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ 3 (Ը. Ե.)
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԻՆՃԻԵԱՆ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԲԱՐԻԶԻ ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ
Ղալաթիա, Մեհմէտ Ալի Բաշա խան, թիւ 35
Կը ստանձնէ պաշտպանութիւնը ամէն տեսակ դատերու՝ Օսմանեան և ստար ամէն կարգի դատարաններու առջեւ։ 10—4

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Պոլիս, Պանչէ Դարբու, Պին Պիր Զէբիտի դիմաց
ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Ի ճառիչէ, Տողրամաճը փողոց իր ընտակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պանչէ Դարբու, Պին-Պիր-Զէչիտին դիմաց։
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Պոլիս, Զագմագճիլար Եօզուտու թիւ 64
ԸՆԹԱՑՔ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ
Դպրոցի Գիրքը՝ (Մանկապարտէզի համար). Ա. մաս.— ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ ու պարզ Նախադասութիւններ. Այբ-բէնի ուսուցման դժուարութիւնը հարթուած է՝ մանկավարժական հասկնալի հրահանգներով, բան մը՝ որ ցարդ գոյութիւն չունէր։ Տղաքը զբօսնող նո՛ր ու գեղեցիկ պատկերներ՝ տպագրուած ընտիր թղթի վրայ. էջ 32, գին 20 փր. 100ը 25 և 50ը 15 ղրշ.։
Բ. ՄԱՍ.— Դիւրահասկնալի ընտիր ընթերցումներ, զարդարուած հետաքրքրական, գեղեցիկ ու նո՛ր պատկերներով, որուն ընդարձակ յառաջաբանին մէջ որոշ ու մանրամասն բացատրուած է Այբ-բէնը սորվեցնելու ամենադիւրին եղանակը. էջ 63. գին 2 ղրշ. 100ը՝ 100 և 50ը 62½ ղրուշ։
Նոյնը՝ երկու մասը մէկտեղ կազմուած, գին 100 փր. և 100 հատ՝ 125 ղրշ. փոխադրման ծախքը գնողին վրայ։ Ասխտիր ամեն դպրոցի մէյմէկ օրինակ ձրի կը ղրկուի, փոխարէն 30 փարա փոստի ծախքի։
Արդէն հրատարակուած են՝ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ (Տարր. Ընթացք) ԴՊՐՈՑԻ ԳԻՐՔԸ.
Նախապ. տարի պտկեր. էջ 128 Գին 3 ղշ.
Ա. » » » 128 » 4 »
Բ. » » » 156 » 4 »
Իսկ չորրորդ մասը (Միջին Ա. Տարի) աւելի ընդարձակ ու չահեկան պարունակութեամբ. մամլոյ տակ է։
Ցանձնարարութիւնները պէտք է ղրկել ուղղակի յօրինողին հասցէով՝ առանց միջնորդի, թէ՛ մեծագոյն զեղչը առնելու և թէ՛ խարեբայութեանց զոհ չըլլալու համար։
Վ. Յ. Յակոբեան ԱՆԴՂ-ՀԱՅ. բառգիրքը կը գտնուի միմիայն ա՛ս գրատունը. գին 85 ղրշ. փոստի ծախքով, ինչպէս նաև Ե. Տէմիրճիպաշեանի յօրինած Հայ-Դաղ. բառգիրքը, որ իր վերջը յատուկ անուններու կարեւոր բառգրքուկ մը կը պարունակէ. գին 15 դահ.։ Զեղչ գոհացուցիչ։
Ամէն վճառում Պոլսոյ մէջ եւ կանխիկ է
6—25

ՀՈՎԱՆՆԻ՞Ց, ՀՈՎԱՆՆԻ՞Ց, ՀՈՎԱՆՆԻՑ
ՄԻՔԷՐԴԱՏ, ՄԻՔԷՐԴԱՏ, ՄԻՔԷՐԴԱՏ
ՀԱՅՏԱՆԱՑՆ, ՀԱՅՏԱՆԱՑՆ, ՀԱՅՏԱՆԱՑՆ
Ղալաթիա, Քարաքեոյ, թիւ 33
Նուրբ, ճաչակաւոր, տոկուն, անեղծ և համեմատաբար դիւրամատչելի գնով հովանոց գնել փափաքող արք և կանայք, ծերք և տղայք, երիտասարդք և կուսանք կը հրաւիրուին Ղալաթիոյ ծանօթ հովանոցավաճառին խանութը՝
ԽԱԲՈՒԻԼ ՉԱՎԱ. ԽԱԲՈՒԻԼ ՉԱՎԱ. ԽԱԲՈՒԻԼ ՉԱՎԱ
ՍԱԿԱՐԿԵԼ ՉԻ ԿԱԾ

Ի ԼԱՆ
Թէլէկրաֆ վէ բօսթա նէզարէթիլէ պիլուտում բօսթախանէլէրտէ իսթիմալ օլունմաճագ էվրագ վէ տէֆթիրը մանպուա վէ միւճէլլիտաթըն թապ ու իմալը իւչ սէնէ միւտէթլէ վէ պատէլ իհալէ գօնթրաթօ թէպթիխնտէ 100տէ 20 իթիպարսյա տիրօղիթօ իթիւիթմէք չարթըյա մէվգիի միւնագասաա վաղ օլունտուղունտան, ֆիթիլարդն հատալարդն նիւմունէ վէ չէրսիթիի էկօրմէք վէ տահա զիյատէ թաֆսիլատ լայզընտա կէօրիւլտիկի թաղտիրտէ կէլէճէք չէհրը նիսանդն 7ինճի չարչէնպիհ կիւնինդէ իհալէի էվվէլիյէսինին վէ ֆէրտասը բէնճէչենպիհ կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլիլէ զարարը գաթիլէրինին իճարաը մուգարրէր օլմաղլա թալիպ օլանալմագ իչուն էվվէլ էմրտէ 100տէ ան հիսապրյա 600 ատէտ լիրաի օսմանի թէէմինաթը նագտիլ վէ եախսոտ մէպլաղը մէգզուրէ մուգապիլ Տէրսաատէթ Թիճարէթ օտասրյա մուգավէլաթ մուհարրիրլիյինտէն մուատտագ քէֆալէթը գավիյէլէրինի համիլէն վէ էյեամը թաթիլէտէն մասատ հէր կիւն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի մէճլիսը խարէպինէ միւրաճաաթ էդէմէլէրի իլան օլունուր։
30 Մարթ 1320

ՉԱՏԻԿ ՉԱՏԻԿ ՉԱՏԻԿ
ՃԻՎԱՆ ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ մեծ չաքարավաճառանոցը որ 1881էն ի վեր ծանօթ է հասարակութեան իր առաջնակարգ ՄԱՔՈՒՐ և ԲԱՂՑՐԱՀԱՄ չաքարեղէններ պատրաստող, այս անգամ կուգայ զեկուցանել իր պատուական յաճախորդներուն թէ, հոն, սովորաբար գտնուած թարմ անուշեղէններէն, Եւրոպական համեղ ըմպելիներէն, հարսնիքի կամ տօնականներու համար պատրաստուած «ֆոնտա»յէն, «բրթի ֆուռ», «ֆուռէ», ֆռիւ կլասէ», և այլ չաքարեղէններէն, ու «բաթիսբրի»ի վերաբերեալ ճոխ մթերքէն զատ, այս անգամ Զատկի առիթով, կարագ իւղէ համեղ և քաղցրահոտ և ամէն տեսակէ ԶԷՕՐԷՔՆԵՐ
ԶԷՕՐԷՔՆԵՐ
ԶԷՕՐԷՔՆԵՐ
յատկապէս պատրաստած է, է՛ն դըժուարահաճներն անգամ գոհայնելու յատկութիւններով օժտուած։
Ուստի եթէ կ'ուզէք ԶԱՏԻԿի առիթով ունենալ ընտիր
ԶԷՕՐԷՔՆԵՐ
ԹԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ, դիմեցէ՛ք
Ճ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ
ՄԵԾ ՇԱՔԱՐԱՆՈՑԸ
Գումգարու, Սթասիոնի մօտ, թիւ 27, և Պալի-Փաչայի զառիվայրին վրայ գտնուող թիւ 50 խանութները։
ԴԻՄԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ԸՆԼԱՔ

Տէր եւ Տճօրէճ
ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱԼՍԷՐԵԱՆ

Ա՛Ի ԹԻՆԻՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԹԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷՆԻՍԻ ԳԻԼԸՆՄԸՂ
Մեհրեզի խարեսի — Բարիզսի, Վաճեսմտ մեյսանընաա 9 Ճիւմրոլը տայիրեի խուսուսիկերինեն

ՀԱՅԻԹ ՇԻՒՊԷՆԻ
Մէրմայէ վէ իհթիեաթ 120,000,000 ֆր.
1902ենի մագպուզաթը 24,000,000 »
Իօսէնէն պիյան 274,000,000 »
Միկուրթալը խանէլէրին գէյմէթի 21½ միլիառ

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄԻՐԻՐ ՇԻՒՊԷՆԻ
Մէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,000,000 ֆր.
1902 մագպուզաթը 12,000,000 »
Իօսէնէն պիյան 129,000,000 »
Միկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒՇԻՐԲԷԹ կաեէթ միւսաիա չէրթիթ իլէ Թիւրքիասա սիկուրթա գայտ իտար էՕՄԻՐԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի ռասխ մուխթէլիֆ ռուբէթաէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթլարյա էօմիւր սիկուրթա խաէր։
ՇԻՐԲԷԹԻՆ ՊԱՆԴԱՄԸ՝ «Օսմանլը Պանքասը» սրբ. Թիւրքիա վէ մէմալիքը Շարգիյէ իչուն միւտիրիյէթը ուսմիտիէ — Սթամպօլտա, Սալիմանա Համամնտա, Բաթրրոնը Օղլու Բասատը
Միւտիրի ուսմանիսի — ՍԻՄՕՆ ԲԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Միւտիր մուավինի — ՄԻՒՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Ղալաթատա այրուճա պիր Շիւպէսի օլտուղը կիպի՝ մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընատա տահի խուսուսի ատանսլարը վար տրբ։

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱԳԹԻՉ ԿՈՒՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
THE SINGER MANIFACTURING Co.
ՍԻՆԿԷՐի կարի մեքենաները զուտ անգլ. ոսկեպատ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ ՍԻՆԿԷՐի մեքենայ սկսած են գործածել։ ՍԻՆԿԷՐ ընկերութիւնը ցարդ 400է ռուբլի պատոյ վկայական և չքդրդամ ոսկեայ է բոլոր ցուցահանդէսներէն։
Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։
ՍԻՆԿԷՐի մեքենաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ վաճառատուներուն մէջ։
ԲՈՒՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 348 կրկին։ 2. Մ։ փողոց, Կալաթա Սէրայի դիմաց։
ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. ՍԻՆԿԷՐ խան, Թիւնէլին ետեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց
ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2. 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայ կայարանին դիմաց թիւ 13.
ՍԿԻՒԴԱՐ՝ Յարչը պօր թիւ 120.
ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ
ՍԻՆԿԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 348 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։
Կեդծերէն զգուշանալու համար վերի նշան նամակագրութիւն ընելու է.

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԵՆԱՑ. ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ
ԿՅՍՍ. ԲԱԳ. ՍՈՒԱՆԶՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ.
Գրասենեակ Հաճօքսլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56
ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՅԵՐԱՏՆԵԱՆ
Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.— 35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։
Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'ներաշխաւորէ իւր բոլորով։

ԱՐԴՈՒԶԱՐԳԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳՐԻԳՈՐ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ
Այն ամէն փափկաճաշակ և չոր տիկնոջները և օրիորդները, որոնք կը փափաքին ճաշակի յարմար և վերջին ոճրաձեւութիւններուն համաձայն կառնիթիւրներ, պռոսէ, տանթէլ, ժապաւ՝, սեղմիրան, հովանոց, գուլպայ և առանց կարգ Ֆապրիֆներու հոտեղէններ և ուրիշ ամէն տեսակ նորաձեւութեան նիւթ գտնել, ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ, պէտք է դիմեն՝
Մեծ Շուկայ, Գալիսուճքըլար, թիւ 56
ԿԻՒԼԻՍՊԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

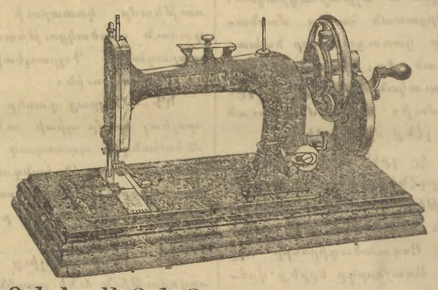

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ
ՆԻԻ-ՀՕՄ
ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԳՐՈՒԹԵԱՄԲ
Պատիւ ունիք արդոյ հասարակութեան ծանուցանելու թէ, այս անգամ անակնկալ Մ. Սալվաթօր Ամօտէօի բոլոր կարի մեքենաները՝ իրենց վերաբերեալ երկրորդական գործիքներովը մէկտեղ, նաև ապահիկները Անգլ. հիւպատոսարանի միջոցաւ գնեցինք։
Ամէն կարելի եղած միջոցներ ի գործ պիտի գնեմք սոյն գործը յառաջացնելու և այս նպատակաւ քիչ օրուան մէջ մեզ պիտի հասնին սոյն աշխարհահռչակ գործարանէն մեծ քանակութեամբ կարի մեքենաներ։
Այս առթիւ կը հրաւիրեմք Պատ. հասարակութիւնը, որպէս զի գան ու օգտուին մեր մթերանոցներուն մէջ պատրաստ գտնուած կարի մեքենաներէն ու երկրորդական գործիքներէն, զոր անհաւատալի կերպիւ ամէն գիներով պիտի ծախեմք։
Վ. ՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ — ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ
Կեդրոնատեղիք.—ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՃԷ ԴԱԲՈՒ, ԹԱՇ ԽԱՆ, ԹԻՒ 36, 37, 38 և 56

ԶԱՐԳԱՐԱՆՔ ՀԱՐՍԻ ՄԱՄԵՐՈՒ
ՏԻԿԻՆ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կ. Պոլիս, Զագմագճիլար Եօզուտ, Մեծ Նոր խանի մէջ, վարի յարկ, թիւ 47
ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵԾԱՐԺԱ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ
ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄԱՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարուճեալքովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մետաքս երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, սնտուկ, արծաթապատ ափսէ և մկրատութեան հագուստ։
Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը, ահա՛ նեղու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու աղնուութիւնը, և չատ մը ՖԱՆԹԻԶԻ ձեւեր մոմի կապուածներու որ ամէնէն գժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։
Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։
ՄԻ՛ ԽԱԲՈՒԻՐ ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ՉՈՒՆԻ

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՓԱՐԻԶ 1900

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.
ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ
ՌԻՇՕՆ-ԷՐ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանցներէն
ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի գիտական կաճառէն Բրոֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համպուրկի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ա. Է. ՆՕՌԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,
ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ
ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ